

Briselē, 12.10.2023.
COM(2023) 640 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

2022. GADA ZIŅOJUMS

**PAR SUBSIDIARITĀTES PRINCIPA UN PROPORCIONALITĀTES PRINCIPA
PIEMĒROŠANU UN PAR ATTIECĪBĀM AR VALSTU PARLAMENTIEM**

2022. GADA ZIŅOJUMS PAR SUBSIDIARITĀTES PRINCIPA UN PROPORCIONALITĀTES PRINCIPA PIEMĒROŠANU UN PAR ATTIECĪBĀM AR VALSTU PARLAMENTIEM

1. IEVADS

Šis ir 30. ziņojums par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu, kas iesniegts saskaņā ar 9. pantu Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību Protokolā Nr. 2 par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu ("Protokols Nr. 2"). Tāpat arī šis ziņojums kopš 2018. gada aptver Komisijas attiecības ar valstu parlamentiem, kuriem ir būtiska nozīme šo principu piemērošanā.

2022. gadā notika stāvokļa normalizēšanās pēc tam, kad tika atcelti Covid-19 pandēmijas dēļ 2020. gada martā ieviestie ierobežojumi. Tas attiecās arī uz attiecībām ar valstu parlamentiem, kad lielākā daļa mijiedarbības pārcēlās no virtuālās vides atpakaļ uz klātieni.

Krievijas agresijas karš pret Ukrainu jūtami — tāpat kā visur — ietekmēja attiecības ar valstu parlamentiem un parlamentu sadarbību. Karš bija temats, kuram valstu parlamenti pievērsās dažādos atzinumos un visās Eiropas lietu komiteju konferences (COSAC)¹ sanāsmēs. Tomēr valstu parlamenti arī joprojām pievērsās galvenajām Komisijas prioritātēm, īpašu uzmanību vēršot uz zaļo un digitālo pārkārtošanos un demokrātijas jautājumiem.

Konferences par Eiropas nākotni noslēgumā arī uzmanība tika pievērsta valstu parlamentu lomai. Tās secinājumos bija iekļauta sadaļa par subsidiaritāti ar vairākiem ierosinātajiem pasākumiem, lai palīdzētu nodrošināt subsidiaritātes principa ievērošanu ES tiesību aktos.

Valstu parlamenti arī intensīvi apsvēra savu lomu ES politikas veidošanā un to, kā uzlabot Eiropas vērtību, tiesiskuma, pamattiesību un demokrātijas ievērošanu. Francijas prezidentūras laikā divas darba grupas nāca klajā ar secinājumiem par šiem tematiem.

Komisija 2022. gadā sāka īstenot jaunās labāka regulējuma saistības, ar kurām tā bija nākusi klajā iepriekšējā gadā. Tas ietvēra labāku analīzi un informēšanu par to, kā tās priekšlikumos ir ņemts vērā subsidiaritātes princips un proporcionalitātes princips.

2. SUBSIDIARITĀTES PRINCIPA UN PROPORCIONALITĀTES PRINCIPA PIEMĒROŠANA IESTĀDĒS

2.1. KOMISIJA

Labāks regulējums: paziņojuma, pārskatīto pamatnostādņu un rīkkopas īstenošana

Komisija 2022. gadā īstenoja 2021. gadā pieņemtās pārskatītās labāka regulējuma pamatnostādnes un rīkkopu², tādējādi turpinot stiprināt subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu. Kā paziņots 2021. gada paziņojumā par labāku regulējumu³, Komisija sāka sistemātiski pievienot subsidiaritātes novērtējuma tabulu visiem politiski sensitīviem un svarīgiem priekšlikumiem, kam pievienots ietekmes novērtējums. Izmantojot sabiedriskās apspriešanas, tagad var arī skaidrāk nošķirt vietējās, reģionālās un valsts iestādes un precīzāk atspoguļot to attiecīgo ieguldījumu.

¹ Eiropas Savienības parlamentu Eiropas lietu komiteju konference (COSAC).

² Papildu informāciju skatīt pagājušā gada ziņojuma 2.1. iedaļā.

³ COM(2021) 219 final.

Turklāt Komisija stiprināja teritoriālās ietekmes novērtējumus un ieviesa lauku aspektu iestrādāšanu⁴, lai labāk ņemtu vērā dažādu ES reģionu un teritoriju vajadzības un konkrētās īpatnības. Attiecīgi visos ietekmes novērtējumos ir iekļauts visaptverošāks skrīninga process, lai noteiktu Komisijas tiesību aktu priekšlikumu būtisko asimetrisko ietekmi uz dažādām ES teritorijām, piemēram, pārrobežu, lauku, salu, kalnu, tālākajiem vai mazapdzīvotiem apgabaliem. Ar šo skrīninga metodiku trīs posmu procesā⁵ nosaka, vai teritoriālās ietekmes novērtējumam ir nesamērīgas teritoriālās sekas.

Turklāt Komisija 2022. gadā arī sāka pilnībā īstenot pieeju “viens pieņemts — viens atcelts”, kas nozīmē, ka jaunos slogus, kurus uzņēmumiem un privātpersonām rada Komisijas tiesību aktu priekšlikumi, kompensē ar esošo slogu samazināšanu tajā pašā politikas jomā. Visas atbilstības nodrošināšanas izmaksas un izmaksu ietaupījumi ir pilnībā un pārredzami atspoguļoti ietekmes novērtējumos. Saskaņā ar pieeju “viens pieņemts — viens atcelts” pielāgošanas izmaksas kompensē pēc iespējas vairāk, savukārt administratīvās izmaksas kompensē tajā pašā politikas jomā, pēc iespējas lielākā mērā ņemot vērā atsevišķu politikas jomu specifiku. Šī pieeja ir padarījusi ES tiesisko regulējumu kopumā samērīgāku, mudinājusi plašāk noteikt izmaksas un ieguvumus un darbojusies kā sava veida “izmaksu mazinātāja”. Tādējādi tā ir palīdzējusi samazināt izmaksas un palielināt ieguvumus cilvēkiem un uzņēmumiem. 2022. gada ikgadējā apsekojumā par slogu⁶ ir pārredzami atspoguļoti pozitīvie rezultāti, kas 2022. gadā nodrošināja administratīvo slogu kopējo samazinājumu 7,3 miljardiem EUR apmērā.

Platformas “Gatavi nākotnei” ieguldījums vienkāršošanā un sloga samazināšanā

2022. gadā platforma “Gatavi nākotnei”⁷ — augsta līmeņa ekspertu grupa, kas palīdz Komisijai vienkāršot ES tiesību aktus un samazināt ar tiem saistīto nevajadzīgo regulatīvo slogu — pieņēma 10 atzinumus⁸, pamatojoties uz savu gada darba programmu. Tie aptvēra plašu tematu loku, piemēram, finanses un nodokļus, vidi, zaļo un digitālo pārkārtošanos, cietušo tiesības, pārtikas izšķērdēšanu un bioloģiskos risinājumus. Daudzos atzinumos ir izvirzītas idejas par vienkāršošanu un sloga samazināšanu, kas, iespējams, varētu radīt uzlabojumus tieši vietējā un reģionālajā līmenī. Kā piemēru var minēt atzinumu par valdību sadarbības stratēģiju⁹, kurā aicināts attiecīgajos ietekmes novērtējumos analizēt sadarbības pārvaldības sistēmas iespējamību. Atzinums attiecībā uz Direktīvas par nolietotiem transportlīdzekļiem un Direktīvas

⁴ Par lauku aspektu iestrādāšanu tika paziņots paziņojumā “Ilgttermiņa redzējums par ES lauku apvidiem”, COM(2021) 345 final. Tas nozīmē politiku pārskatīšanu no lauku skatpunkta, ņemot vērā to faktisko un iespējamo, tiešo un netiešo ietekmi uz darbvietām un izaugsmi laukos, kā arī attīstības izredzēm, sociālo labklājību un lauku apvidu un kopienu vidisko kvalitāti. Ja ir būtiska nelabvēlīga ietekme uz šiem apvidiem un kopienām, ES intervences izstrāde un īstenošana varētu būt jāpielāgo, lai ņemtu vērā to īpašo kontekstu.

⁵ Komisijas dienesti ar izpētes jautājumu palīdzību izpēta iespējamo teritoriālo ietekmi uz noteiktu veidu reģioniem/apvidiem ([Labāka regulējuma 18. rīks](#)). Ja atbilde uz kādu no šiem jautājumiem ir “jā”, veic tiešsaistes teritoriālās ietekmes nepieciešamības pārbaudi ([Labāka regulējuma 34. rīks](#)). Nepieciešamības pārbaudē novērtē, vai ir ieteicams veikt teritoriālās ietekmes novērtējumu. Ja iespējamā teritoriālā ietekme tiek uzskatīta par būtisku, teritoriālās ietekmes novērtējums sniedz ieskatu par iespējamajiem ietekmes modeļiem visā ES un palīdz apzināt virzītājspēkus un iespējamās pielāgošanās iespējas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu politikas ietekmes vienmērīgāku izplatību.

⁶ Sk. https://commission.europa.eu/publications/annual-burden-survey_en.

⁷ Platforma “Gatavi nākotnei” izmanto valsts, reģionālo un vietējo pārvaldības iestāžu un ieinteresēto personu speciālās zināšanas un pieredzi. Tajā darbojas divas grupas: valdību pārstāvju grupa (valsts, reģionālo un vietējo iestāžu pārstāvji no visām ES valstīm un Reģionu komitejas pārstāvji) un ieinteresēto personu grupa labāka regulējuma jomas speciālisti, kas pārstāv uzņēmumus un nevalstiskās organizācijas, kā arī Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas pārstāvji). Sk. https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_lv.

⁸ https://commission.europa.eu/publications/adopted-opinions-2022_en

⁹ https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR3_10%20Governments%20interoperability%20strategy_rev.pdf

par mehānisko transportlīdzekļu tipa apstiprināšanu pārskatīšanu¹⁰ var sniegt labumu arī vietējā un reģionālā līmenī, jo tajā Komisija ir aicināta apsvērt reģistrācijas sistēmas pilnīgu digitalizāciju un centrālas reģistrācijas sistēmas un/vai sadarbības sistēmu uzstādīšanu vai reģistrācijas sistēmu saderības un koordinēšanas nodrošināšanu starp dalībvalstīm un dalībvalstīs. Turklāt atzinumā par digitālās un zaļās pārkārtošanās savienojamību¹¹ ir uzsvērts, ka svarīgi ir labāk izmantot stratēģisko prognozēšanu un cita starpā uzlabot piekļuvi datiem, uzlabojot platjoslas infrastruktūru un pārvaldību.

Reģionu komitejas *RegHub* tīkls¹² atbalstīja ar savu praktisko pieredzi ES politikas īstenošanā, uz ko platforma varēja balstīties savu atzinumu izstrādē. *RegHub* tīkls arī sniedza ieguldījumu platformas gada darba programmā, ierosinot vietējam un reģionālam līmenim interesējošus tematus¹³. Un 2022. gadā tīkls sniedza īpašo ziņojumu “21. gadsimta noteikumi 21. gadsimta infrastruktūrai”¹⁴. Ziņojumā galvenā uzmanība ir pievērsta tam, kā pārvarēt ar transporta, digitālo un zaļo infrastruktūru saistītos šķēršļus, ar kuriem vietējās un reģionālās pārvaldes iestādes saskaras, īstenojot infrastruktūras projektus. Tajā sniegts reģionālo un vietējo pašvaldību viedoklis par šķēršļiem un iespējamiem investīciju risinājumiem, kam ir būtiska nozīme zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanā un ES zaļā kursa, digitālās desmitgades un ilgtspējīgas un viedas mobilitātes mērķu sasniegšanā.

Ietekmes novērtējumi

Komisija visos ietekmes novērtējumos, kas sagatavoti attiecībā uz politikas un tiesību aktu priekšlikumiem, analizē atbilstību subsidiaritātes principam un proporcionalitātes principam. Regulējuma kontroles padome veic šo novērtējumu neatkarīgu kvalitātes kontroli¹⁵. Salīdzinājumā ar 2021. gadu, kurā padome pārbaudīja 83 ietekmes novērtējumus, 2022. gadā tā pārbaudīja 70 ietekmes novērtējumus.

Novērtējot atbilstību subsidiaritātes principam un proporcionalitātes principam, īpaši svarīgi ir visi pārrobežu aspekti, kā piemēru var minēt priekšlikumu Direktīvai par aktīvu atgūšanu un konfiskāciju¹⁶. Ietekmes novērtējumā tika uzsvērts, ka atsevišķu dalībvalstu centieni organizētās noziedzības apkarošanā nav pietiekami, lai novērstu organizētās noziedzības grupu pārrobežu raksturu. Tas ir tāpēc, ka 70 % noziedzīgo grupu, kas darbojas ES, ir aktīvas vairāk nekā trīs dalībvalstīs, kā arī slēpj un reinvestē noziedzīgi iegūtos līdzekļus visā ES iekšējā tirgū¹⁷.

¹⁰ https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR2_05%20ELV_rev.pdf

¹¹ https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR1_01%20Interconnectivity_rev.pdf

¹² *RegHub* ir vietējo un reģionālo iestāžu tīkls, kura mērķis ir apkopot ES politikas īstenošanas pieredzi, apspriežoties ar vietējā līmeņa dalībniekiem. Papildu informāciju skatīt vietnē: <https://portal.cor.europa.eu/reghub/Pages/default.aspx>.

¹³ Sīkāku informāciju par *RegHub* tīkla darbu skatīt turpmāk 2.4. iedaļā.

¹⁴

<https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/RegHub%20report%20on%2021%20century%20rules.pdf>

¹⁵ Regulējuma kontroles padomes darbība ir izklāstīta tās gada pārskatos: https://commission.europa.eu/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_en#annual-reports.

¹⁶ SWD(2022) 245 final, Komisijas dienestu darba dokuments — ietekmes novērtējuma ziņojums, kas pievienots dokumentam “Priekšlikums — Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva par aktīvu atgūšanu un konfiskāciju”.

¹⁷ Noziedzīgās grupas izmanto sarežģītu banku kontu un čaulas sabiedrību tīklu dažādās jurisdikcijās, lai maskētu revīzijas taku un slēptu līdzekļu izcelsmi un īpašniekus. Tiek ziņots, ka noziedznieku mērķis ir dalībvalstīs, kurās ir vājākas aktīvu atgūšanas sistēmas. Tāpēc, lai rezultatīvi atgūtu nozieguma rīkus un noziedzīgi iegūtos līdzekļus, ir būtiski atjaunot centienus visā ES vērsties pret noziedzīgo organizāciju finanšu līdzekļiem. Ar ierosināto direktīvu tiktu atvieglota pārrobežu sadarbība un sekmēta rezultatīvāka cīņa pret organizēto noziedzību.

Attiecībā uz minētā priekšlikuma proporcionalitāti šā konkrētā ietekmes novērtējuma analizē galvenā uzmanība tika pievērsta tam, cik lielā mērā pasākumi ir samērīgi arī salīdzinājumā ar slogu dalībvalstīm. Analizē tika aplūkota iespējamā ieviešanās dalībvalstu brīvībā pašorganizēties un efektivitātes līdzsvarošana ar ieviešanas pamattiesībās. Tajā secināts, ka ierosināto pasākumu ietekmi uz dalībvalstīm saistībā ar vajadzīgajiem resursiem un nepieciešamību pielāgot valsts sistēmas atsver paredzamie ieguvumi, ko sniedz uzlabotās iestāžu spējas izsekot un identificēt, iesaldēt, pārvaldīt un konfiscēt nelikumīgi iegūtus aktīvus.

Izvērtējumi un atbilstības pārbaudes

Subsidiaritāte un proporcionalitāte ir arī svarīgi izvērtējumu un atbilstības pārbaudes aspekti, ar kuriem tiek novērtēti, vai ar ES līmeņa rīcību ir sasniegti gaidītie rezultāti attiecībā uz efektivitāti, lietderīgumu, saskaņotību, atbilstību un ES pievienoto vērtību.

Regulējuma kontroles padome 2022. gadā pārbaudīja 10 būtiskus izvērtējumus, tajā skaitā 2 atbilstības pārbaudes. Izvērtējumi arī palīdz novērtēt, vai ES rīcība laika gaitā joprojām atbilst subsidiaritātes principam un proporcionalitātes principam.

Piemēram, Notekūdeņu dūņu direktīvas izvērtējumā¹⁸ tika konstatēts, ka direktīva saglabā savu pievienoto vērtību salīdzinājumā ar regulējumu, kas pastāvētu tikai valsts līmenī, jo tā ir vienīgais juridiskais instruments, kurš nodrošina ES mēroga regulējumu par vidiskiem nosacījumiem augsnes aizsardzībai ar mērķi ES nodrošināt drošu dūņu izmantošanu lauksaimniecības zemē. Tajā ir noteikts minimālais saskaņošanas līmenis piesārņojuma kontrolei, samazinot vides un veselības riskus, kas saistīti ar dūņu reģenerāciju lauksaimniecībā. Izvērtējumā tika konstatēts, ka, lai gan daudzas dalībvalstis bija pieņēmušas stingrākus noteikumus, direktīvā noteiktais vides aizsardzības minimālais līmenis tika izmantots par pamatu valsts noteikumiem citās dalībvalstīs un kandidātvalstīs, kurās direktīvā noteiktie minimālie standarti vēl nebija sasniegti. Tāpēc direktīva pilnībā atbilda subsidiaritātes principam un proporcionalitātes principam.

2.2. EIROPAS PARLAMENTS¹⁹

Eiropas Parlaments 2022. gadā no valstu parlamentiņiem saņēma 249 iesniegumus saskaņā ar Protokolu Nr. 2. No šiem iesniegumiem 34 bija pamatoti atzinumi²⁰ un 215 bija citi apsvērumi (iesniegumi, kuros nav paustas bažas par subsidiaritāti). Salīdzinājumam — Eiropas Parlaments 2021. gadā saņēma 227 iesniegumus, no kuriem 24 bija pamatoti atzinumi.

Nacho Sánchez Amor (S&D/ES) un *Karen Melchior (Renew/DK)* bija Juridiskās komitejas (*JURI*) pastāvīgie referenti subsidiaritātes jautājumos attiecīgi 2022. gada pirmajā un otrajā pusgadā. Komiteja 2022. gadā sniedza ieguldījumu *COSAC* 37.²¹ un 38.²² pusgada ziņojumā par ES ar parlamentāro uzraudzību saistīto procedūru un prakšu attīstību.

¹⁸ SWD(2023) 157 final.

¹⁹ Šā ziņojuma 2.2.–2.4. iedaļas pamatā ir attiecīgo ES iestāžu un struktūru sniegtie apsvērumi.

²⁰ Eiropas Parlaments un Komisija (kas tajā pašā periodā reģistrēja 16 pamatotos atzinumus) pamatotos atzinumus skaita atšķirīgi. Pamatotu atzinumu, kas attiecas uz vairākiem Komisijas priekšlikumiem, statistikas nolūkos Komisija uzskata par vienu pamatotu atzinumu, savukārt, lai noteiktu, vai attiecībā uz Komisijas priekšlikumu ir sasniegta dzeltenās vai oranžās karītes robežvērtība, uzskata, ka ar šo pamatoto atzinumu ir sniegts viens pamatots atzinums par katru no attiecīgajiem priekšlikumiem. Savukārt Eiropas Parlaments nosaka, ka pamatoto atzinumu skaits ir vienāds ar attiecīgo priekšlikumu skaitu. Robežvērtības ir norādītas Protokola Nr. 2 7. pantā.

²¹ <https://www.parlue2022.fr/content/download/10398/file/37th%20Bi-annual%20Report%20of%20COSAC.pdf?inLanguage=eng-GB>

²² <https://parlue2022.cz/wp-content/uploads/2022/11/3.-38th-Bi-annual-Report-of-COSAC.pdf>

Eiropas Parlamenta Izpētes dienests turpināja palīdzēt Eiropas Parlamentam iekļaut tā darbā subsidiaritātes un proporcionalitātes apsvērumus. Tas 2022. gadā sagatavoja 45 Komisijas ietekmes novērtējumu sākotnējās analīzes²³, 1 pārskatīto labāka regulējuma pamatnostādņu visaptverošu analīzi²⁴, 6 *ex post* Eiropas īstenošanas novērtējumus, 20 īstenošanas apskatus, 4 dokumentus par praktisko īstenošanu (tai skaitā publikāciju, kurā pārbaudīta Komisijas gada darba programma), 4 sīki izstrādātus kārtējos kontrolsarakstus un 1 citu pētījumu. Attiecībā uz ES pievienoto vērtību tika sagatavoti arī divi ziņojumi par Eiropas integrācijas trūkuma radītajām izmaksām, divi ziņojumi par ES pievienotās vērtības novērtējumiem, pieci dokumenti par pašreizējo ES politikas jomu pievienoto vērtību un trīs citas publikācijas.

2.3. EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

Eiropas Savienības Padome (“Padome”), ieskaitot tās attiecīgās darba grupas, 2022. gadā turpināja uzraudzīt, vai tiek efektīvi īstenoti secinājumi par subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu, ko Padome un Eiropadome pieņēma iepriekšējos gados. Tie bija Eiropadomes secinājumi par vienotā tirgus programmas izstrādes pabeigšanu²⁵, Padomes secinājumi par labāku regulējumu “Konkurētspējas un ilgtspējīgas, iekļaujošas izaugsmes nodrošināšana”²⁶; Padomes secinājumi par “regulatīvajām smilškastēm” un eksperimentu klauzulām kā instrumentiem inovācijai labvēlīgam, nākotnes prasībām atbilstošam un noturīgam tiesiskajam regulējumam, kas spēj pārvarēt radikāli transformatīvus izaicinājumus digitālajā laikmetā²⁷; un Padomes secinājumi par datu tehnoloģijām nolūkā uzlabot “labāku regulējumu”²⁸.

Papildus Līgumos noteiktajām prasībām Padome informē dalībvalstis saistībā ar valstu parlamentu atzinumiem par tiesību aktu priekšlikumiem. Padomes Ģenerālsēkretariāts 2022. gadā nosūtīja 32 pamatotus atzinumus, kas bija saņemti saskaņā ar Protokolu Nr. 2, un 152 atzinumus, kas bija izdoti politiskā dialoga ietvaros²⁹.

2.4. REĢIONU KOMITEJA

Reģionu komiteja 2022. gadā turpināja strādāt ar subsidiaritātes, proporcionalitātes un labāka regulējuma jautājumiem, vadoties pēc 2020.–2025. gada pilnvaru termiņa prioritātēm³⁰. Tās ir šādas: turpināt palīdzēt uzlabot ES tiesību aktu kvalitāti, labāk paredzēt to teritoriālo ietekmi un veicināt aktīvās subsidiaritātes principu³¹. To apstiprināja Reģionu komitejas konstatējumi, kas

23 Šajā daļā iekļauto terminu definīcijas ir atrodamas ES terminoloģijas datubāzē “IATE”: <https://iate.europa.eu/home>.

24 [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/699463/EPRS_BRI\(2022\)699463_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/699463/EPRS_BRI(2022)699463_EN.pdf)

25 *EUCO* dokuments 17/18, II/2. un IV/15. punkts, un *EUCO* dokuments 13/20, II/4. punkts, kā arī par Padomes dokumenta ST 11654/21 īstenošanu.

26 Padomes dokuments ST 6232/20, 2. un 12. punkts.

27 Padomes dokuments ST 13026/1/20 REV 1, 3. un 12. punkts.

28 OV C 241, 21.6.2021., 13. lpp.

29 Padomes Ģenerālsēkretariāts sistemātiski nesaņem visus atzinumus no valstu parlamentiem, tāpēc saņemto atzinumu skaits dažādās iestādēs var atšķirties; skatīt arī 20. zemsvītras piezīmi.

30 Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija “Eiropas Reģionu komitejas prioritātes 2020.–2025. gadam — Tuvināt Eiropu iedzīvotājiem, iesaistot ciematus, pilsētas un reģionus”, OV C 324, 1.10.2020., 8.–15. lpp., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52020XR1392>.

31 “Aktīvās subsidiaritātes” koncepcija paredz, ka valstu parlamentiem un vietējās un reģionālās iestādes sniedz apsvērumus pirmslikumdošanas posmā, lai palīdzētu Komisijai pielāgot tās priekšlikumus konkrētajā daudzlīmeņu pārvaldības kontekstā. Skatīt Subsidiaritātes, proporcionalitātes un principa “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupas ziņojumu “Aktīvā subsidiaritāte”: https://ec.europa.eu/info/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_lv.

izklāstīti ES gadskārtējā ziņojumā ““Stāvoklis reģionos un pilsētās” 2022. gada faktu lapa”³², kurā uzsvērts subsidiaritātes principa nozīmīgums ES kohēzijas politikā un Reģionu komitejas galvenā loma debašu par subsidiaritāti veicināšanā Konferencē par Eiropas nākotni.

Subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanas uzraudzība

Reģionu komiteja 2022. gadā izdeva 23 atzinumus par tiesību aktu priekšlikumiem, 31 atzinumu par citiem dokumentiem vai tematiem un 8 rezolūcijas. No tiem 24 atzinumi ietvēra skaidras atsauces uz atbilstību subsidiaritātes principam un proporcionalitātes principam vai konkrētus ieteikumus šīs atbilstības uzlabošanai. Turklāt septiņas rezolūcijas attiecās uz subsidiaritātes un proporcionalitātes jautājumiem, to vidū rezolūcijas attiecībā uz Konferenci par Eiropas nākotni (2022. gada janvāris), attiecībā uz konferences rezultātiem un turpmākajiem pasākumiem (2022. gada jūnijs) un divas rezolūcijas attiecībā uz Komisijas 2023. gada darba programmu (2022. gada jūnijs un novembris–decembris).

Reģionu komitejas Subsidiaritātes vadības grupa noteica četras prioritāras lietas subsidiaritātes uzraudzībai³³ un piecus papildu priekšlikumus atzina par “arī svarīgiem” uzraudzībai³⁴ 2022. gadā. Šajā laikposmā Reģionu komitejas Subsidiaritātes uzraudzības tīkla locekļi nosūtīja Reģionu komitejai 20 apsvērumus. Līdz gada beigām Reģionu komiteja bija pieņēmusi vai gatavoja atzinumus par lielāko daļu noteikto un jau publicēto iniciatīvu.

Aktīvā subsidiaritāte un labāks regulējums plašākā ES kontekstā

Konferencē par Eiropas nākotni Reģionu komiteja atbalstīja “aktīvās subsidiaritātes” koncepciju, jo īpaši ar saviem priekšlikumiem par to, kā “izmantot aktīvo subsidiaritāti, lai labāk iesaistītu parlamentus, reģionus un pilsētas ES politikas veidošanā”. Šajā apsvērumā cita starpā tika aicināts: sistemātiski izmantot Reģionu komitejas izstrādāto subsidiaritātes tabulu; veikt pārredzamākus un plašākus teritoriālās ietekmes novērtējumus, lai izvērtētu ES tiesību aktu ietekmi pilsētās un reģionos; piemērot subsidiaritāti ES pārvaldības procesiem, piemēram, Eiropas pusgamam. Līguma reformas gadījumā Reģionu komiteja aicināja piešķirt valstu/reģionālajiem parlamentiem un/vai Reģionu komitejai iniciatīvas tiesības ierosināt vai atcelt ES tiesību aktus un ierosināja proporcionalitātes principam piešķirt tādu pašu juridisko statusu kā subsidiaritātes principam.

Reģionu komitejas delegācijas un tās toreizējā priekšsēdētāja *Apostolos Tzitzikostas* (kā Konferences par Eiropas nākotni darba grupas “Demokrātija” ziņotāja subsidiaritātes jautājumos) ieguldījums palīdzēja formulēt konferences galveno ieteikumu šajā saistībā, proti, priekšlikumu Nr. 40, kurā noteikts, ka “aktīva subsidiaritāte un daudzlīmeņu pārvaldība ir ES darbības un demokrātiskās pārskatatbildības pamatprincipi un pamatelementi”³⁵. Priekšlikumā Nr. 40 ir iekļauts ierosinājums “[r]eformēt Reģionu komiteju, lai ieviestu atbilstīgus dialoga kanālus reģioniem, kā arī pilsētām un pašvaldībām, piešķirot tai lielāku lomu institucionālajā arhitektūrā, kad tiek skarti jautājumi ar teritoriālu ietekmi”, un norādīts, ka “subsidiaritātes definīcijas, par kuru kopīgi vienojušās visas ES iestādes, sistemātiska izmantošana varētu palīdzēt noskaidrot, vai lēmumi ir jāpieņem Eiropas, valsts vai reģionālā līmenī”.

³² [4739_Report State of R and C 2022_EN-N - main page.pdf \(europa.eu\)](https://futureu.europa.eu/en/pages/reporting?format=html&locale=en)

³³ Noteiktās prioritātes bija šādas: nulles piesārņojuma tiesību aktu kopums (ar integrētas ūdens resursu apsaimniekošanas un apkārtējā gaisa kvalitātes priekšlikumiem), klimata pasākumu tiesību aktu kopums (ar oglekļa piesaistījumu sertifikāciju un pesticīdu ilgtspējīga lietošanu), multimodālo digitālās mobilitātes pakalpojumu priekšlikums un priekšlikums par līdztiesības struktūrām.

³⁴ Identificētas kā “arī svarīgas” bija: digitālā izglītība un prasmes; minimālie ienākumi; Eiropas Aprūpes stratēģija; Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīvas pārskatīšana un ES valdību sadarbības stratēģija.

³⁵ Konference par Eiropas nākotni: Ziņojums par galīgajiem rezultātiem <https://futureu.europa.eu/en/pages/reporting?format=html&locale=en>.

Pamatojoties uz šiem ieteikumiem, 2022. gada 11. novembrī Valensijā (Spānija) tika organizēta 10. konference par subsidiaritāti³⁶. Konferencē, kurā piedalījās Komisijas priekšsēdētājas vietnieks M. Šefčovičs (ar videovēstījumu) un komisāre E. Ferreira, kā arī Eiropas Parlamenta deputāti, tika pieņemts secinājumu kopums, kas paredz turpināt veicināt “aktīvās subsidiaritātes” koncepciju kā ES labāka regulējuma programmas galveno elementu un stiprināt vietējā un reģionālā līmeņa ieguldījumu uz pierādījumiem balstītas un nākotnes vajadzībām atbilstošas ES politikas veidošanā. Konferences dalībnieki aicināja visos attiecīgajos ES pārvaldības procesos integrēt aktīvo subsidiaritāti, aktīvāk iesaistīt Reģionu komiteju subsidiaritātes uzraudzībā un Līguma reformas gadījumā nodrošināt likumdevējas funkciju svarīgākajās teritoriālajās politikas jomās.

Reģionu komiteja 2022. gadā turpināja pilnveidot labāka regulējuma pasākumus, no kuriem daži tika veikti partnerībā ar Komisiju un Eiropas Parlamentu, jo īpaši izmantojot platformu “Gatavi nākotnei”, *RegHub* tīklu un komitejas ieguldījumu Eiropas Parlamenta ziņojumā “Labāks likumdošanas process: kopīgi centieni nolūkā izstrādāt labākus tiesību aktus”, kas pieņemts 2022. gada maijā³⁷. *RegHub* tīkls platformā “Gatavi nākotnei” sniedza ieguldījumu divās mērķorientētās apspriešanās ar ieinteresētajām personām, kas tika izmantots divos platformas “Gatavi nākotnei” atzinumos, kurus izstrādājuši Reģionu komitejas ziņotāji.

Reģionu komitejas Birojs 2022. gada jūnijā izveidoja jaunu Labāka regulējuma un aktīvas subsidiaritātes vadības grupu (*BRASS-G*), kas oficiāli sāka darboties 2022. gada 11. novembrī un aizstāja bijušo Subsidiaritātes vadības grupu. Grupu, ko vada bijušais Reģionu komitejas priekšsēdētājs *Karl-Heinz Lambertz* (BE/PSE), mērķis ir nodrošināt “integrētāku un racionālāku RK pārvaldību” labāka regulējuma jomā, tai skaitā subsidiaritātes uzraudzībā, lai palielinātu Reģionu komitejas darba saskaņotību, atpazīstamību un ietekmi un stiprinātu iestāžu savstarpējos sakarus. Birojs uzdeva *BRASS-G* veikt izpēti, kurā īpaša uzmanība vērsta uz ES tiesību aktu teritoriālās ietekmes uz lauku apvidiem novērtēšanai, ar mērķi izstrādāt Reģionu komitejai lauku aspektu iestrādāšanas pieeju.

2.5. EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

2022. gadā Eiropas Savienības Tiesa pasludināja dažus spriedumus saistībā ar subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu.

Pirmkārt, Tiesa precizēja subsidiaritātes principa piemērošanas jomu, kas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 3. punktu attiecas tikai uz jomām, kuras nav ES ekskluzīvā kompetencē. Šis jautājums radās saistībā ar apstrīdēšanu, ko divas dalībvalstis veica attiecībā uz Vispārējo nosacītības regulu³⁸.

Tiesa konstatēja, ka regula, kurā ir ietverti finanšu noteikumi, kas nosaka kārtību attiecībā uz ES budžeta izveidi un izpildi Līguma par Eiropas Savienības darbību 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, ietilpst ES kompetencē, kura saistīta ar tās darbību un kuru tās rakstura dēļ var īstenot tikai pati ES. Tā secināja, ka šādā gadījumā subsidiaritātes principu nepiemēro³⁹. Tādējādi Komisijai nebija pienākuma nosūtīt regulas priekšlikumu valstu parlamentiem saskaņā ar Protokolu Nr. 2.

³⁶ “Aktīvā subsidiaritāte: Drosmīgāka ES demokrātija — ES pievienotās vērtības radīšana” (<https://cor.europa.eu/en/events/Pages/10th-subsidiarity-conference.aspx>).

³⁷ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0167_LV.html

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai (OV L 433I, 22.12.2020., 1. lpp.).

³⁹ 2022. gada 16. februāra spriedums lietā C-157/21 Polija/Eiropas Parlaments un Padome, ECLI:EU:C:2022:98, 241. punkts.

Tomēr Vispārējā tiesa nosprieda, ka subsidiaritātes princips ir piemērojams regulai, ar ko izveido ES uzņēmumu apvienošanās kontroles sistēmu⁴⁰, jo tā daļēji ir pamatota ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 352. pantu un tāpēc neietilpst ES ekskluzīvajā kompetencē⁴¹.

Vispārējā tiesa atkārtoti norādīja, ka subsidiaritātes principu veido, no vienas puses, *negatīvs kritērijs* (ar kuru pārbauda, vai paredzētos mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķas dalībvalstis vienas pašas), un, no otras puses, *pozitīvs kritērijs* (ar kuru pārbauda, vai šos mērķus to mēroga un ietekmes dēļ labāk nevar sasniegt ES līmenī). Ar šiem abiem subsidiaritātes principa elementiem galu galā no diviem dažādiem skatupunktiem tiek iztirzāts viens un tas pats jautājums, proti, vai plānoto mērķu sasniegšanai ir jārikojas ES vai dalībvalstu līmenī⁴².

Otrkārt, saistībā ar Vispārējās nosacītības regulas apstrīdēšanu Tiesai bija jālemj par proporcionalitātes principu. Tiesa norādīja, ka Savienības likumdevējam ir jābūt plašai rīcības brīvībai, kura ir piemērojama ne tikai attiecībā uz to tiesību normu raksturu un piemērojamību, kas jāpieņem jomās, kurās tam ir jāizdara izvēle ar politiku, ekonomiku vai sociālām lietām saistītos jautājumos, bet arī zināmā mērā attiecībā uz pamata faktisko apstākļu konstatēšanu.

Šajā lietā netika pierādīts, ka Savienības likumdevējs būtu pārsniedzis tam šajā ziņā piešķirto plašo rīcības brīvību, kad tas uzskatīja par nepieciešamu novērst nopietnu risku, kas var izrietēt no tiesiskuma principu pārkāpumiem⁴³, proti, risku pareizai Savienības finanšu pārvaldībai vai tās finanšu interešu aizsardzībai. Turklāt Tiesa noraidīja argumentu, ka kritēriji, ar kuriem nosaka veicamo pasākumu izvēli un apmēru, nebija pietiekami precīzi. Konkrētāk, tā konstatēja, ka veiktajiem pasākumiem jābūt strikti samērīgiem ar konstatēto pārkāpumu ietekmi uz Savienības budžetu vai tās finanšu interesēm. Ņemot vērā minētos apsvērumus, tiesa noraidīja argumentus par iespējamo proporcionalitātes principa pārkāpumu, kā arī visus pārējos pamatus⁴⁴.

3. SUBSIDIARITĀTES KONTROLES MEHĀNISMA PIEMĒROŠANA VALSTU PARLAMENTOS

3.1. PĀRSKATS

2022. gadā⁴⁵ Komisija saņēma no valstu parlamentiem **32 pamatots atzinums**⁴⁶. Tas ir ievērojami vairāk nekā iepriekšējos trijos gados (2019.–2021. gadā) un divreiz vairāk nekā 2021. gadā (sk. turpmāk diagrammu). Neraugoties uz šo pieaugumu, Komisija ir konstatējusi, ka vairāki pamatotie atzinumi nav pamatoti ar skaidrām, kritiskām piezīmēm par subsidiaritātes pārkāpumu, bet gan ar to, ka nav analizēti valsts apstākļi.

⁴⁰ Padomes Regula (EK) Nr. 139/2004 (2004. gada 20. janvāris) par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās regula) (OV L 24, 29.1.2004., 1. lpp.).

⁴¹ 2022. gada 13. jūlija spriedums lietā T-227/21 *Illumina*/Komisija, ECLI:EU:T:2022:447, 160. punkts. Spriedums ir pārsūdzēts Tiesā (lieta C-611/22 P).

⁴² Turpat, 158. punkts.

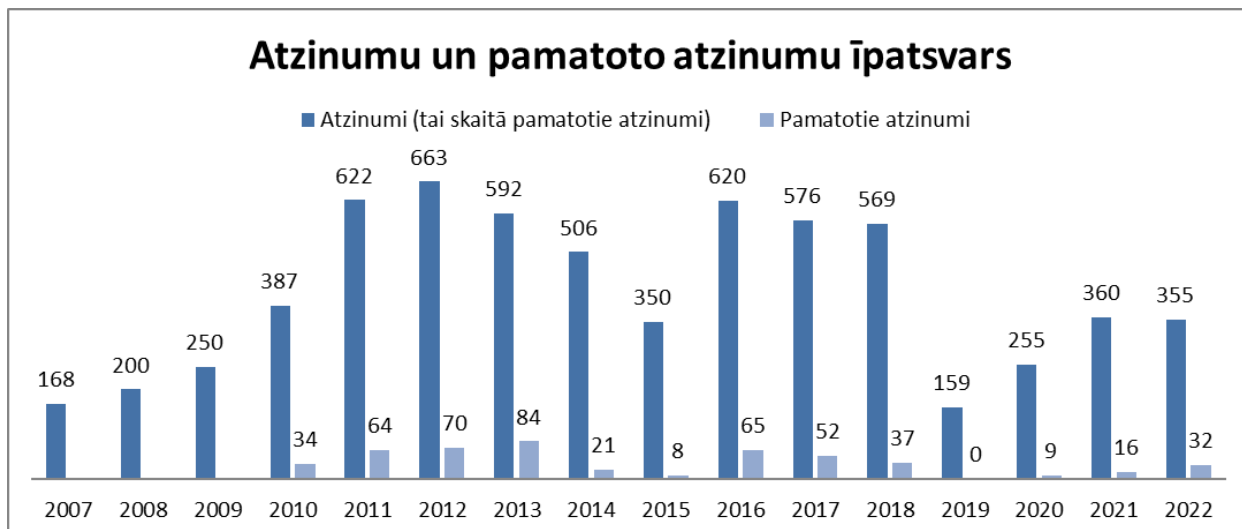
⁴³ 2022. gada 16. februāra spriedums lietā C-157/21 Polija/Eiropas Parlaments un Padome, ECLI:EU:C:2022:98, 354.–357. punkts.

⁴⁴ Turpat, 358.–363. punkts. Sk. arī argumentus, kas noraidīti 2022. gada 16. februāra spriedumā lietā C-156/21 Ungārija/Eiropas Parlaments un Padome, ECLI:EU:C:2022:97, 339.–346. punkts.

⁴⁵ Šis skaitlis attiecas uz to atzinumu kopskaitu, kuri saņemti no parlamentu palātām atbilstīgi Protokolam Nr. 2. Skatīt arī 20. zemsvītras piezīmi un 1. pielikumā sarakstu ar Komisijas dokumentiem, par kuriem Komisija saņēma pamatots atzinumus.

⁴⁶ Saskaņā ar Protokolu Nr. 2 ikviens valsts parlaments vai ikviena kāda valsts parlamenta palāta astoņās nedēļās no likumdevēja akta projekta nosūtīšanas dienas var nosūtīt kādā no Savienības oficiālajām valodām sagatavotu pamatotu atzinumu, kurā paskaidrots, kāpēc tā uzskata, ka attiecīgais projekts neatbilst subsidiaritātes principam. Sk. arī 51. zemsvītras piezīmi.

Jānorāda arī tas, ka pamatoto atzinumu skaits un kopējais atzinumu skaits līdz šim ir nepārprotami samazinājies pašreizējās Komisijas pilnvaru laikā (kopš 2019. gada decembra) salīdzinājumā ar iepriekšējiem diviem pilnvaru termiņiem (2009.–2014. gadā un 2014.–2019. gadā).

2022. gadā no 39 valstu parlamenti vai palātām 13 sniedza pamatotus atzinumus (salīdzinājumam: 2021. gadā — 7 un 2020. gadā — 8), kas tika iesniegti no 10 dalībvalstīm. Palāta, kas sniedza visvairāk pamatoto atzinumu, bija Zviedrijas *Riksdag* ar 14 pamatotiem atzinumiem, kas veido vairāk nekā 40 % no atzinumu kopējā skaita. Citas palātas, kas 2022. gadā sniedza pamatotus atzinumus, bija Čehijas *Poslanecká sněmovna* (četrus), Francijas *Sénat* (četrus), Dānijas *Folketing* (divus) un Čehijas *Senát*, Vācijas *Bundesrat*, Nīderlandes *Eerste Kamer*, Ungārijas *Országgyűlés*, Īrijas *Oireachtas* (abas palātas sniedza kopīgu pamatotu atzinumu), Nīderlandes *Tweede Kamer*, Bulgārijas *Narodno Sabranie* un Somijas *Eduskunta* (katra sniedza vienu).

2022. gadā saņemtie 32 pamatotie atzinumi attiecās uz **24 dažādiem priekšlikumiem** (sk. 1. pielikumu). Tikai četri priekšlikumi saņēma vairāk nekā vienu pamatotu atzinumu, bet neviens nesaņēma vairāk kā piecus atzinumus. No 32 saņemtajiem atzinumiem 5 bija saistīti ar Eiropas Parlamenta priekšlikumu par Eiropas Savienības vēlēšanu likuma reformēšanu, 4 atzinumi — ar priekšlikumu Eiropas Mediju brīvības aktam un 2 atzinumi — ar priekšlikumiem pārskatītai direktīvai⁴⁷ un regulai⁴⁸ par gāzu un ūdeņraža tirgiem. Pārējie pamatotie atzinumi katrs attiecās uz atšķirīgu Komisijas priekšlikumu. No sešām Komisijas galvenajām prioritārajām jomām 2019.–2024. gadam⁴⁹ divas prioritātes, par kurām tika saņemts visvairāk pamatoto atzinumu, bija “jauns impulss Eiropas demokrātijai” un “Eiropas zaļais kurss”.

Nākamajā 3.2. iedaļā ir aplūkoti nozīmīgākie gadījumi, kuros priekšlikumi ir saņēmuši vairāk nekā vienu pamatotu atzinumu.

3.2. NOZĪMĪGĀKIE GADĪJUMI

Attiecībā uz priekšlikumu par **Eiropas Savienības vēlēšanu likuma** reformēšanu⁵⁰, ko Eiropas Parlaments iesniedza saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 14. panta 2. punktu, Komisija

⁴⁷ COM(2021) 803 final.

⁴⁸ COM(2021) 804 final.

⁴⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024_lv

⁵⁰ 2020/2220(INL).

saņēma pamatotus atzinumus no Zviedrijas *Riksdag*, Dānijas *Folketing*, Nīderlandes *Eerste un Tweede Kamer* un Īrijas *Oireachtas* abu palātu kopīgu atzinumu. Kopš 2017. gada par nevienu atsevišķu priekšlikumu nav saņemts tik daudz pamatotu atzinumu, kam ir tik daudz balsu (astoņas), tomēr tas joprojām ir krietni zem “dzeltenās kartītes” robežvērtības⁵¹.

Zviedrijas *Riksdag* norādīja, ka Eiropas Parlamenta priekšlikumā izvirzītos mērķus labāk varētu sasniegt pašas dalībvalstis. Tas ir tāpēc, ka Zviedrijas noteikumi par ES vēlēšanām ir līdzīgi valsts vēlēšanu noteikumiem, kurus vēlētāji jau pārziņa, un tas palīdzētu saglabāt uzticēšanos spēkā esošo noteikumu uzticamībai. Gan Zviedrijas *Riksdag*, gan Dānijas *Folketing* apgalvoja, ka politisko partiju iekšējā organizācija un vēlēšanu kampaņu darbība būtu jāreglamentē valsts līmenī, lai ņemtu vērā valsts praksi un tradīcijas. *Folketing* bija līdzīgs viedoklis par balsstiesīgo vēlētāju vecuma samazināšanu līdz 16 gadiem. Īrijas *Oireachtas* palātas norādīja, ka priekšlikumā ar kvalitatīviem un kvantitatīviem rādītājiem nav pamatots, kāpēc priekšlikuma mērķi nevarētu pietiekami labi sasniegt dalībvalstu līmenī. Tāpēc tās secināja, ka priekšlikumu nevar uzskatīt par atbilstīgu subsidiaritātes principam, jo tajā nav pierādīts, ka rezultātus varētu labāk sasniegt ES līmenī, un ka tādējādi tas ir uzskatāms par iejaukšanos valstu kompetences jomā.

Papildus šiem pamatotajiem atzinumiem Čehijas *Poslanecká sněmovna* savā pamatnostājā atbalstīja Čehijas valdības daudzos iebildumus pret regulas projektu un puda iebildumus pret lielāko daļu ierosināto noteikumu. Jo īpaši tas iebilda pret: vēlētāju vecuma samazināšanu līdz 16 gadiem un kandidātu vecuma samazināšanu līdz 18 gadiem, iespējas Eiropas Parlamenta vēlēšanās balsot pa pastu ieviešanu, stingru kvotu vai mainīgu sarakstu, ar ko atbalsta sieviešu pārstāvību, ieviešanu, vienota vēlēšanu apgabala izveidi un jaunas struktūras izveidi vēlēšanu vajadzībām. Čehijas *Senát* arī izteica iebildumus pret dažām attiecībā uz subsidiaritātes principu ierosinātajām izmaiņām⁵². Savukārt Vācijas *Bundesrat* politiskā dialoga ietvaros sniedza plašu atbalstu priekšlikumam.

Par prioritātes “Jauns impulss Eiropas demokrātijai” ietvaros sagatavoto priekšlikumu **Eiropas Mediju brīvības aktam**⁵³ tika saņemti četri pamatoti atzinumi un astoņi atzinumi politiskā dialoga ietvaros, tai skaitā viens pašiniciatīvas atzinums pirms priekšlikuma publicēšanas.

Divas palātas savos pamatotajos atzinumos uzskatīja, ka netiek ievērotas nacionālās kultūras tradīcijas. Ungārijas *Országgyűlés* uzskatīja, ka ar ierosināto regulu tiktu ieviesta augsta līmeņa saskaņošana, ko tas uzskata par nepamatotu, ņemot vērā dalībvalstu atšķirīgās tradīcijas un mediju tirgus sadrumstalotību, kuru izraisa valodu un kultūras īpatnības. Vācijas *Bundesrat* iebilda pret pārmērīgu iejaukšanos dalībvalstu kultūras suverenitātē un spēkā esošajos Vācijas noteikumos (mediju regulējums ir *Länder* (federālo zemju) kompetencē). Turklāt tas nepiekrīta izvēlētajam iekšējā tirgus juridiskajam pamatam, kas noteikts mediju regulēšanai Eiropā. Turklāt Francijas *Sénat* pamatotajā atzinumā tika apgalvots, ka viedokļu dažādības nodrošināšanu nevar balstīt uz ekonomiskiem kritērijiem, un tika apšaubīta ierosinātā tiesību akta juridiskā pamata izvēle un pievienotā vērtība. Dānijas *Folketing* uzskatīja, ka, ņemot vērā ierobežotos pārrobežu elementus, medijus varētu labāk regulēt valsts līmenī. Visos pamatotajos atzinumos, izņemot Dānijas *Folketing* atzinumu, bija norādīts, ka direktīva būtu piemērotāks juridiskais instruments nekā regula.

⁵¹ “Dzeltenās kartītes” robežvērtība, kas liek obligāti pārskatīt tiesību akta projektu, ir sasniegta, ja pamatotie atzinumi pārstāv vismaz trešdaļu no visām valstu parlamentiem piešķirtajām balsīm (18 no 54 balsīm). Katras valsts parlamentam ir divas balsis; ja valsts parlamentam ir divas palātas, katrai palātai ir viena balss. Attiecībā uz leģislatīvo aktu projektiem, kas iesniegti saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 76. pantu brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, robežvērtība ir viena ceturtdaļa balsu (14 no 54).

⁵² Tā kā priekšlikums ir Eiropas Parlamenta leģislatīvā akta projekts, Komisija neatbild uz valstu parlamentu paustajām bažām.

⁵³ COM(2022) 457 final.

Dažos politiskā dialoga ietvaros sniegtajos atzinumos atkārtojās iepriekš minētie iebildumi par iejaukšanos valstu kompetencēs kultūras jautājumu jomā un regulas kā juridiska instrumenta izvēli, kā arī tajos tika pausti vairāki papildu viedokļi. Piemēram, Īrijas *Oireachtas* palātas ierosināja vairāk pievērsties digitālajai pratībai. Nīderlandes *Eerste Kamer* aicināja iekļaut žurnālistu darba apstākļu un darba drošības minimālos standartus, lai ārštata žurnālisti būtu mazāk neaizsargāti. Čehijas *Poslanecká sněmovna* un Čehijas *Senát* pauda šaubas par juridisko pamatu un aicināja precizēt Eiropas Mediju pakalpojumu padomes pilnvaras un darbības jomu. Itālijas *Camera dei Deputati* ierosināja precizēt, vai valsts iestādes var pieņemt īpašus pasākumus, reaģējot tikai un vienīgi uz valsts vai vietējiem tirgus apstākļiem. Tā arī ierosināja apsvērt, vai būtu nepieciešams noteikt valsts regulatīvajām iestādēm un struktūrām iepriekšējas apspriešanās pienākumus.

Savās atbildēs Komisija uzsvēra, ka, ņemot vērā mediju pakalpojumu iekšējā tirgus darbību ietekmējošo problēmu pārrobežu raksturu un apmēru, ir vajadzīga regula ES līmenī. Attiecībā uz juridisko pamatu Komisija atsaucās uz Eiropas Savienības Tiesas spriedumos pausto viedokli, ka ES likumdevējs var iejaukties, lai aizsargātu un attīstītu iekšējo tirgu konkrētā ekonomikas jomā. Tādējādi Komisija pauda nostāju, ka tās kompetencē ir ne tikai īstenot rīcību, ar ko uzlabo iekšējā tirgus darbību, bet tā ir arī pilnvarota ņemt vērā sabiedrības likumīgās publiskās intereses un pamattiesību aizsardzību. Tā paskaidroja, ka juridiskais pamats varētu būt Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pants, piebilstot, ka priekšlikumā mediju pakalpojumu sniedzējiem nav izvirzītas nekādas prasības attiecībā uz mediju saturu un ka ir atzītas un saglabātas mediju plurālisma regulēšanas kompetences. Komisija arī uzsvēra, ka priekšlikumā ir skaidri noteikts, ka dalībvalstis var pieņemt sīkāk izstrādātus noteikumus konkrētās jomās, kas saistītas ar mediju pakalpojumu sniegšanu, atzīstot valsts un reģionālās mediju regulēšanas tradīcijas.

Attiecībā uz juridiskā instrumenta izvēli Komisija skaidroja, ka tā ir izvēlējusies regulu, jo ir svarīgi piešķirt mediju tirgus dalībniekiem tieši piemērojamas tiesības tajās dalībvalstīs, kurās ir apdraudēta mediju tirgus darbība, un tāpēc, ka tā vēlas izvairīties no ilga transponēšanas perioda. Attiecībā uz Eiropas Mediju pakalpojumu padomi Komisija uzsvēra, ka mediju uzraudzība joprojām ir valstu iestāžu ziņā un ka padomes uzdevums ir tikai dalībvalstu darbību koordinēšana. Tas bija tāpēc, ka pārrobežu pakalpojumu sniegšanai bija nepieciešama šāda koordinācija un apmaiņas platforma.

Prioritātes “Eiropas zaļais kurss” ietvaros katra Čehijas parlamenta palāta sniedza pamatotu atzinumu par diviem priekšlikumiem, kuri ietverti **ūdeņraža un dekarbonizētu gāzu tirgu paketē: priekšlikumi pārskatītai gāzu tirgu un ūdeņraža direktīvai**⁵⁴ un **regulai**⁵⁵. Arī Īrijas *Oireachtas* palātas par šiem diviem priekšlikumiem sniedza politiskā dialoga atzinumu, kas attiecās arī uz priekšlikumu samazināt metāna emisijas enerģētikas nozarē⁵⁶.

Gandrīz identiski pamatotajos atzinumos Čehijas palātas norādīja, ka Komisija nav iesniegusi ietekmes novērtējumus par situāciju atsevišķās dalībvalstīs. Tāpēc valstu parlamenti nav varējuši rūpīgi novērtēt visas priekšlikumu valsts līmenī radītās sekas. Turklāt tās paskaidroja, ka Komisija nav sniegusi pierādījumus tam, ka ierosinātos pasākumus dalībvalstis varētu īstenot saprātīgā laikposmā un par saprātīgām izmaksām. Tās arī uzskatīja, ka nav pierādīta izvēlēto pasākumu ES pievienotā vērtība. Abas palātas arī pauda šaubas par to, vai ūdeņraža tīklu operatoru nodalīšanas noteikumi varētu palīdzēt efektīvi attīstīt ūdeņraža tirgu, un pauda bažas par to, ka var netikt stimulēti ieguldījumi ūdeņraža infrastruktūras attīstībā.

⁵⁴ COM(2021) 803 final.

⁵⁵ COM(2021) 804 final.

⁵⁶ COM(2021) 805 final.

Īrijas *Oireachtas* palātas lūdza daudz lielāku uzsvāru likt uz zaļo ūdeņradi un skaidrāk un agrāk noteikt infrastruktūru par prioritāti, lai paātrinātu un atbalstītu zaļā ūdeņraža ražošanu un uzglabāšanu. Tās arī aicināja vairāk pievērsties uzglabāšanas jautājuma izskatīšanai un risināšanai. Attiecībā uz zaļo un mazoglekļa ūdeņradi tās aicināja Komisiju nodrošināt, ka ūdeņraža tirgū ilgtermiņā netiek uzturēta fosilās degvielas nozare. Turklāt tās iebilda pret to, ka termiņš, līdz kuram ir atļauts slēgt jaunus fosilās degvielas līgumus, būtu ievērojami jāpagarina, jo ir jānodrošina, lai valstis būtu mudinātas panākt agrāku pāreju uz atjaunīgajiem energoresursiem.

Savās atbildēs Komisija paskaidroja, ka pievienotā ietekmes novērtējuma detalizācijas pakāpe pietiekami atspoguļo ierosinātā tiesību akta vispārējo ietekmi. Ņemot vērā, ka ūdeņraža ekonomika vēl tikai pašlaik veidojas un ka tirgus attīstība ir neskaidra, sīkāks ietekmes kvantitatīvais novērtējums nebūtu ne iespējams, ne jēgpilns. Tomēr Komisija uzsvēra, ka pievienotajā pētījumā par ūdeņraža regulu ir ietverts ūdeņraža reģionālā tirgus raksturlielumu novērtējums. Turklāt Komisija uzsvēra, ka sadrumstalota regulatīvā vide ar atšķirībām tīklu pieejamībā starp dalībvalstīm varētu kavēt ūdeņraža pārrobežu tirdzniecību un varētu palēnināt Eiropas ūdeņraža piegādes ķēdes rašanos.

Attiecībā uz ierosinātajiem noteikumiem par ūdeņraža tīklu nodalīšanu Komisija uzskatīja, ka gāzes un elektroenerģijas nozarē gūtā pieredze liecina, ka enerģētikas tīkla transporta nodalīšana no enerģijas ražošanas un pārdošanas ir nepieciešama un atbilstīga. Visbeidzot, Komisija norādīja, ka līdzīga pieeja attiecībā uz pārrobežu tarifiem ir veiksmīgi piemērota elektroenerģijas pārrobežu pārvadei kopš 2004. gada. Komisija arī paskaidroja, ka atjaunīgā ūdeņraža attīstība joprojām ir ES prioritāte. Tomēr tā atzina, ka īstermiņā un vidējā termiņā joprojām varētu būt vajadzīgs zināma veida mazoglekļa ūdeņradis un oglekļa uztveršana un uzglabāšana. Attiecībā uz laikposmu Komisija norādīja, ka, pamatojoties uz ietekmes novērtējumu, 2049. gads ir noteikts kā izmaksu ziņā visefektīvākais risinājums, ņemot vērā ietekmi uz ekonomiku un vidi, kā arī pasākuma efektivitāti.

4. RAKSTISKS POLITISKAIS DIALOGS AR VALSTU PARLAMENTIEM

Papildus subsidiaritātes kontroles mehānismam, kas nostiprināts Protokolā Nr. 2, Komisijas attiecības ar valstu parlamenti ietver arī citus pasākumus, jo īpaši politisko dialogu, kas tika izveidots 2006. gadā. Tas ietver rakstisku viedokļu apmaiņu par jebkuru Komisijas iniciatīvu, kurā valstu parlamenti vēlas sniegt ieguldījumu, vai par jebkuru jautājumu, ko tie vēlas izvirzīt pēc savas iniciatīvas. Tas ietver arī mutisko politisko dialogu (aprakstīts 5. iedaļā).

4.1. VISPĀRĒJAS PIEZĪMES

Valstu parlamenti 2022. gadā nosūtīja Komisijai **355 atzinumus**, kas ir gandrīz tikpat daudz kā iepriekšējā gadā (360 atzinumi). Tas apstiprina tendenci, ka valstu parlamentu atzinumu skaits parasti ir vislielākais attiecīgā Komisijas pilnvaru laika vidū, kā arī liecina par to, ka līdz šim saņemto atzinumu skaits pašreizējā pilnvaru laikā (2019.–2024. gads) ir daudz mazāks nekā iepriekšējo divu pilnvaru laiku vidū⁵⁷.

⁵⁷ 2018. gadā — 569 atzinumi, 2017. gadā — 576 atzinumi un 2016. gadā — 620 atzinumi.

Valstu parlamentu atzinumu veidi

No šiem 355 atzinumiem 218 (61,4 %) skāra tiesību aktu priekšlikumus, uz kuriem attiecas subsidiaritātes kontroles mehānisms⁵⁸. Pārējie 137 atzinumi (38,6 %) skāra galvenokārt nelegislatīvas iniciatīvas, piemēram, paziņojumus, vai arī bija pašiniciatīvas atzinumi, kas nav tieši saistīti ar Komisijas iniciatīvu. Šis skaitlis gan absolūtā, gan relatīvā izteiksmē ir zemāks nekā iepriekšējos divos gados. Tas liecina, ka valstu parlamenti, analizējot Komisijas iniciatīvas, uzmanību vērta uz leģislatīvo aktu projektiem, uz kuriem attiecas subsidiaritātes kontrole, kas ir tendence, kura gadiem ilgi bija raksturīga Komisijas pilnvaru laikā, kad bija liels tiesību aktu priekšlikumu skaits.

Komisijā valstu parlamentu vai palātu izvirzītos jautājumus īpaši dara zināmus attiecīgajiem Komisijas locekļiem un struktūrvienībām un attiecībā uz tiesību aktu priekšlikumiem — Komisijas pārstāvjiem, kas piedalās likumdevēju sarunās.

4.2. DALĪBA UN DARBĪBAS JOMA

Tāpat kā iepriekšējos gados, Komisijai nosūtīto atzinumu skaits ievērojami atšķiras starp valstu parlamenti. **Desmit aktīvākās palātas sniedza 279 atzinumus jeb 79 %** no kopējā skaita, kas atbilst pēdējo gadu vidējam rādītājam⁵⁹. To valstu parlamentu vai palātu skaits, kas nav sniegušas atzinumus, nedaudz samazinājās⁶⁰ — no astoņām palātām uz septiņām⁶¹ no kopējā 39 palātu skaita. Tas nozīmē, ka piecas dalībvalstis⁶² (tāds pats skaits kā iepriekšējā gadā, bet ne viena un tā pati grupa), kas ir mazāk nekā piektā daļa no kopējā skaita, 2022. gadā neiesaistījās rakstiskajā politiskajā dialogā. Kopumā tas liecina par valstu parlamentu stabilu līdzdalību

⁵⁸ Papildu informāciju par subsidiaritātes kontroles mehānismu un politisko dialogu skatīt vietnē https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/adopting-eu-law/reasons-national-parliaments_lv. Uz tiesību aktu priekšlikumiem, kas attiecas uz politikas jomām, kurās ES ir ekskluzīva kompetence, neattiecas subsidiaritātes kontrole, ko veic valstu parlamenti.

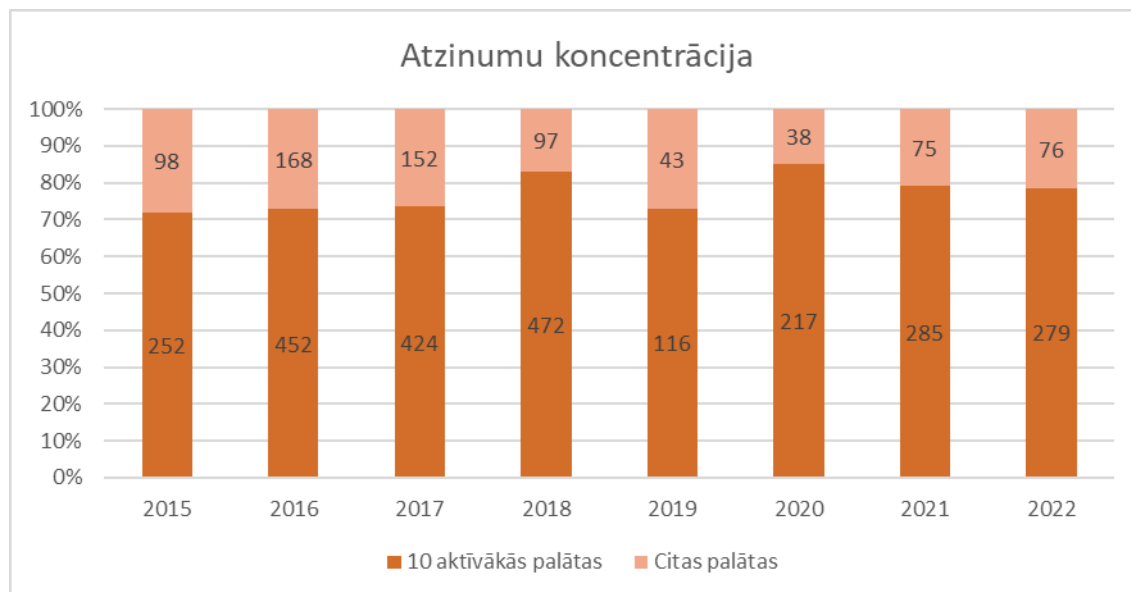
⁵⁹ 2021. gadā — 79 %; 2020. gadā — 85 %; 2019. gadā — 73 %; 2018. gadā — 83 %; 2017. gadā — 74 %; 2016. gadā — 73 %.

⁶⁰ 2021. gadā — 8, 2020. gadā — 12, 2019. gadā — 17, 2018. gadā — 10.

⁶¹ Sk. 3. pielikumu.

⁶² Igaunijas, Grieķijas, Kipras, Latvijas un Maltas parlaments.

subsidiaritātes kontrolē un politiskajā dialogā (sk. arī turpmāk attēlu, kurā salīdzināts 10 aktīvāko palātu atzinumu kopums).

2022. gadā visvairāk atzinumu nosūtīja 10 valstu parlamenti vai palātas: Čehijas *Senát* (58 atzinumi), Spānijas *Cortes Generales* (46 atzinumi), Rumānijas *Camera Deputaţilor* (33 atzinumi), Čehijas *Poslanecká sněmovna* (30 atzinumi), Vācijas *Bundesrat* (30 atzinumi), Portugāles *Assembleia da República* (19 atzinumi), Zviedrijas *Riksdag* (18 atzinumi), Rumānijas *Senat* (17 atzinumi), Francijas *Sénat* (15 atzinumi) un Itālijas *Camera dei Deputati* (13 atzinumi). Tās bija arī vienas no aktīvākajām palātām iepriekšējos gados. Šā dokumenta 2. pielikumā ir norādīts katras palātas iesūtīto atzinumu skaits.

Dažādu valstu parlamentu vai palātu atzinumi atšķīrās arī pēc būtības. Dažos no tiem galvenā uzmanība bija pievērsta tam, lai pārbaudītu, vai Komisijas priekšlikums atbilst subsidiaritātes principam un proporcionalitātes principam, savukārt citos bija sniegtas sīkākas piezīmes par priekšlikumu saturu, vai tika nosūtīti pašiniciatīvas atzinumi. No pēdējās minētās grupas īpaši aktīvi kopīgus pašiniciatīvas atzinumus sniedza Čehijas *Poslanecká sněmovna* un *Senát*, Ungārijas *Országgyűlés*, Polijas *Sejm* un *Senat* un Slovākijas *Národná Rada*. Ļoti aktīvi tos individuāli sūtīja Francijas *Assemblée nationale*.

4.3. POLITISKĀ DIALOGA IETVAROS SNIEGTO ATZINUMU GALVENIE TEMATI

Saistībā ar atsevišķām iniciatīvām valstu parlamenti visvairāk atzinumu nosūtīja attiecībā uz priekšlikumu **Eiropas Mediju brīvības aktam** (12 atzinumi), priekšlikumu Regulai **par pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu** (9 atzinumi), priekšlikumu Direktīvai par **darba nosacījumu uzlabošanu platformu darbā** (8 atzinumi) un Eiropas Parlamenta priekšlikumu par **Eiropas Savienības vēlēšanu likuma** reformēšanu (8 atzinumi). Piecos atzinumos par **Komisijas 2022. gada darba programmu** valstu parlamenti norādīja Komisijai savas prioritātes 2022. gadam.

Šā ziņojuma 3. pielikumā ir norādītas Komisijas atsevišķās iniciatīvas, par kurām sniegti vismaz pieci atzinumi, savukārt turpmākajās iedaļās ir sniegts pārskats par Komisijas sešām galvenajām prioritārajām jomām.

Prioritāte “Eiropas zaļais kurss”

Attiecībā uz **priekšlikumu paketēm** — 2022. gadā prioritātes “Eiropas zaļais kurss” ietvaros vislielākā uzmanība tika pievērsta divām stratēģijām, proti, **ES Biodaudzveidības stratēģijai**

2030. gadam (13 atzinumi) un **Ilgspējīgas un viedas mobilitātes stratēģijai** (11 atzinumi). Minētās prioritātes ietvaros ievērojams skaits atzinumu (5 atzinumi) tika sniegti par **Renovācijas viļņa stratēģiju**.

Saistībā ar ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam valstu parlamenti pauda savus viedokļus attiecībā uz priekšlikumu Regulai par **pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu**⁶³ (trīs atzinumi⁶⁴, kas tiek skaitīti kā astoņi atzinumi, jo vienu ir parakstījušas sešas palātas un viens ir pamatots atzinums⁶⁵) un priekšlikumu **Regulai par dabas atjaunošanu**⁶⁶ (četri atzinumi un viens pamatots atzinums).

Divas palātas apgalvoja, ka priekšlikumā **Regulai par pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu** nav ievērots subsidiaritātes princips. Tās apgalvoja, ka attiecībā uz priekšlikumā paredzēto augu aizsardzības līdzekļu izmantošanas samazinājumu nav pietiekami sīki izstrādāta ietekmes novērtējuma, kurā ņemti vērā dalībvalstu atšķirīgie sākuma stāvokļi un apstākļi. Tās arī apgalvoja, ka valsts līmenī jau ir noteikti priekšlikumā iekļautie saistošie mērķi palielināt bioloģiskajā lauksaimniecībā izmantoto lauksaimniecības zemi. Attiecībā uz proporcionalitāti viena palāta apgalvoja, ka, neraugoties uz priekšlikuma mērķi atjaunināt spēkā esošos noteikumus, priekšlikumā ir pievienoti vairāki noteikumi (piemēram, par datu reģistriem un kultūratkarīgi noteikumi), kas ir pretrunā proporcionalitātes principam. Citi izvirzītie jautājumi bija šādi: i) izmaiņas metodoloģijā ar mērķi noteikt samazināšanas mērķrādītājus zem tiem, kas noteikti stratēģijā “No lauka līdz galdam”, ii) nepieciešamība nodrošināt dalībvalstīm zināmu elastību, kad tās nosaka savus saistošos samazināšanas mērķrādītājus, iii) atšķirīgu sākuma stāvokļu un apstākļu atzīšana dalībvalstīs un iv) nepieciešamība ņemt vērā Krievijas agresijas kara pret Ukrainu ietekmi.

Komisija savās atbildēs paskaidroja, ka priekšlikumā ir ievērots subsidiaritātes princips, jo: i) tas neuzliek dalībvalstīm pienākumu pieņemt juridiski saistošus mērķrādītājus vai īpašus mērķrādītājus attiecībā uz bioloģisko lauksaimniecību, ii) ir atbilstīgāk šo politiku izstrādāt ES līmenī, nevis valsts līmenī, un iii) katra dalībvalsts varētu izvēlēties dažādas politikas metodes mērķrādītāju sasniegšanai. Komisija arī paskaidroja, ka tā ir ievērojusi proporcionalitātes principu, ņemot vērā to, ka 2009. gada direktīvas novērtējumā galvenajos secinājumos bija noteikts, ka jāuzlabo monitoringa dati un jāpieņem un jāievieš integrētā augu aizsardzība. Turklāt Komisija norādīja, ka, kā norādīts pieņemtajam priekšlikumam pievienotajā subsidiaritātes tabulā, pirms priekšlikuma pieņemšanas sīki tika apsvērta un izskaidrota visu politiku atbilstība subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem. Attiecībā uz apgalvoto ietekmes novērtējuma neesību Komisija pārliecināja valstu parlamentus, ka ir veikts visaptverošs ietekmes novērtējums, kas pilnībā atbilst Komisijas labāka regulējuma programmai.

Komisija arī paskaidroja, ka tā ietekmes novērtējumā nav spējusi pilnībā novērtēt dalībvalstu atšķirīgos sākuma stāvokļus un individuālos apstākļus ierobežotās datu pieejamības dēļ, taču tā ir aktīvi iesaistījusies alternatīvu metožu apspriešanā, kad tas ir bijis nepieciešams.

Attiecībā uz **priekšlikumu Regulai par dabas atjaunošanu** tika saņemti pieci atzinumi (tai skaitā viens pamatots atzinums)⁶⁷. Lielākā daļa valstu parlamentu piekrita, ka kopumā ir nepieciešams atjaunot ekosistēmas. Tomēr viens parlaments saskatīja subsidiaritātes principa pārkāpumu. Tas konstatēja pārmērīgu iejaukšanos valstu kompetencēs mežsaimniecības jomā un uzskatīja, ka sīki izstrādāts lauksaimniecības zemes izmantošanas un mežsaimniecības

⁶³ COM(2022) 305 final.

⁶⁴ Ungārijas *Országgyűlés*, Čehijas *Senát* un kopīgs atzinums, ko sniedza Ungārijas *Országgyűlés*, Čehijas *Poslanecká sněmovna*, Čehijas *Senát*, Slovērijas *Národná Rada*, Polijas *Sejm* un Polijas *Senat*.

⁶⁵ Zviedrijas *Riksdag*.

⁶⁶ COM(2022) 304 final.

⁶⁷ Zviedrijas *Riksdag*, Somijas *Eduskunta*, Portugāles *Assembleia da República*, Čehijas *Senát* un Čehijas *Poslanecká sněmovna*.

regulējums ir proporcionalitātes principa pārkāpums. Divas citas palātas norādīja uz augstajām atbilstības nodrošināšanas izmaksām un dalībvalstīm atvēlēto ierobežoto elastību.

Savās atbildēs Komisija uzsvēra, ka ES mēroga noteikumi un pienākumi ir nepieciešami biodaudzveidības izzušanas un ekosistēmu degradācijas mēroga un pārrobežu rakstura dēļ. Turklāt tā norādīja, ka ES ir kompetences, kas saistītas ar mežsaimniecību, piemēram, klimatu un vidi, kā to ir apstiprinājusi Eiropas Savienības Tiesa. Tāpēc tā ierosināja pirmo visaptverošo šāda veida tiesību aktu, kurā noteikti juridiski saistoši mērķrādītāji, lai būtiski atjaunotu biodaudzveidību un ekosistēmas. Komisija uzsvēra, ka, izmantojot ierosināto pieeju, būtu iespējams ņemt vērā dabas un ģeogrāfisko apstākļu daudzveidību visā ES, dalībvalstu ekosistēmu atšķirīgos apstākļus, kā arī atšķirīgos pirms atjaunošanas esošos sākuma stāvokļus, un ka dalībvalstīm joprojām ir nodrošināta liela elastība attiecībā uz konkrētu elementu noteikšanu savos valsts atjaunošanas plānos.

Attiecībā uz Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģijas ietvaros sagatavoto paziņojumu “Jaunais ES pilsētmobilitātes satvars”⁶⁸ tika saņemti pieci atzinumi un attiecībā uz **Regulas par Eiropas transporta tīkla pārskatīšanu**⁶⁹ tika saņemti pieci atzinumi un viens pamatots atzinums.

Visos piecos atzinumos⁷⁰ par **Jauno ES pilsētmobilitātes satvaru** iniciatīva ir atzinīgi vērtēta, uzsverot tās ieguldījumu zaļās un digitālās pārkārtošanās procesā, jo īpaši emisiju samazināšanā un klimata mērķu sasniegšanā. Atzinumos ir norādīti labi veidi, kā satvaru izmantot pārkārtošanās procesā: i) pakete “Gatavi mērķrādītājam 55 %”, ii) Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta finansēšanas programma, iii) mobilitātes sasaiste ar telpisko plānošanu, iv) efektīvāk veikta transportlīdzekļu pilsētpiekluves regulēšana, ievērojot subsidiaritātes principu, v) izglītība, prasmes un sociālie aspekti un vi) sabiedriskā transporta un velosipēdu ražošanas nozares veicināšana. Uzdotie jautājumi attiecās uz rādītājiem un slogu, kas saistīts ar datu vākšanu un valstu plāniem, “mobilitātes nabadzības” risku, kurš saistīts ar pieejamību cenas ziņā un iekļautību, un to, ka ir svarīgi iekļaut lauku apvidus.

Savās atbildēs Komisija atkārtoti norādīja, ka jaunā satvara mērķis ir atbalstīt pāreju uz drošu, pieklūstamu, iekļaujošu, viedu, noturīgu un bezemisiju pilsētmobilitāti. Paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %” priekšlikumi nodrošinātu arī ilgtspējīgas mobilitātes rīkus, kā arī sociālos aspektus. Lai gan tā norādīja uz satvara nesaistošo raksturu, tā paskaidroja, ka pasākumi ilgtspējīgas pilsētmobilitātes jomā (piemēram, plāna pieņemšana un datu vākšana) 424 lielākajām ES pilsētām tika noteikti Regulas par Eiropas transporta tīklu (*TEN-T*) pārskatīšanas priekšlikumā. Komisija uzsvēra, ka tā jau sen ir mudinājusi (ar Eiropas Revīzijas palātas atbalstu)⁷¹ dalībvalstis vākt pietiekami kvalitatīvus datus un īstenot ilgtspējīgas pilsētmobilitātes plānus. Tā atsaucās uz nozīmi, ko tā piešķirusi pienācīgas savienojamības nodrošināšanai, kurā būtu jāiekļauj lauku apvidi, piepilsētas un attālie apvidi⁷². Tā arī norādīja uz gaidāmajiem pētījumiem par transportlīdzekļu pilsētpiekluves regulēšanu un mobilitātes nabadzību, uz Komisijas ieteikuma sagatavošanu par valstu programmām reģionu un pilsētu atbalstam pilsētmobilitātes plānošanā un uz nesējamiem Padomes ieteikumiem par taisnīgu

⁶⁸ COM(2021) 811 final.

⁶⁹ COM(2021) 812 final.

⁷⁰ Vācijas *Bundesrat*, Francijas *Assemblée nationale*, Čehijas *Senát*, Čehijas *Poslanecká sněmovna*, Rumānijas *Camera Deputaţilor*.

⁷¹ Eiropas Revīzijas palāta, Īpašais ziņojums Nr. 06/2020 “Ilgtspējīga pilsētu mobilitāte Eiropas Savienībā: bez dalībvalstu apņemšanās būtiski uzlabojumi nav iespējami”.

⁷² Kā noteikts Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģijā (COM(2020) 789 final) un Ilgtermiņa redzējumā par ES lauku apvidiem, (COM(2021) 345 final).

pārkārtošanos⁷³, par individuāliem mācību kontiem⁷⁴ un par mikroapliecinājumiem mūžizglītībā un nodarbināmībā⁷⁵.

Pamatotajā atzinumā, kas attiecās uz **Regulas par Eiropas transporta tīklu pārskatīšanu**, viena palāta apgalvoja, ka vairāki ierosinātie noteikumi neatbilst subsidiaritātes principam. Palāta uzskata, ka ar tiem iejaucas dalībvalstu kompetencēs tādās jomās kā plānošana, pārrobežu projektu vadīšanas pārvaldības modelis (izmantojot īstenošanas aktus) un pienākums pieņemt ilgtspējīgas pilsētmobilitātes plānus un uzturēt transporta infrastruktūru. Vairākas palātas pauda vispārēju atbalstu iniciatīvai, jo īpaši ES rīcībai, ko veic, lai attīstītu jaudīgu ātrgaitas dzelzceļa tīklu. Viena palāta uzsvēra proporcionalitātes principa nozīmi un aicināja novērtēt *TEN-T* definīciju, jo īpaši attiecībā uz tā mezgliem. Cita palāta lūdza sniegt skaidrojumus par plānoto finansējumu, ar ko atbalsta kravu novirzīšanu uz dzelzceļu un iekšzemes ūdensceļu attīstību, un aicināja veikt rūpīgāku izmēģināšanu un galveno projektu pēcpārbaudi. Trešā palāta norādīja, ka attiecībā uz dzelzceļa infrastruktūru ierosinātās prasības ir vērīgas, lūdza noteikumus par pilsētu mezgliem atspoguļot valsts pilnvaru sadalījumu un pauda bažas, ka pienākumi (piemēram, par infrastruktūras uzturēšanu) varētu palielināt administratīvo slogu. Ceturtā palāta bija atbalstoša, bet uzsvēra iespējamus trūkumus mazāku transporta tīklu savienojumu laukumos.

Savās atbildēs Komisija atzina, ka par valstu plānu un programmu izstrādi un īstenošanu atbild dalībvalstis. Tomēr tā uzsvēra, ka ir vajadzīgi ievērojami kopīgi centieni, lai sasniegtu patiesa Eiropas transporta tīkla vērīgos mērķus (viena no galvenajām darbībām Eiropas zaļajā kursā un Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģijā). Komisija skaidroja, ka priekšlikuma mērķis ir labāk saskaņot valstu plānošanu ar ES transporta politiku un sniegt norādījumus, vienlaikus atstājot būtisku rīcības brīvību attiecībā uz ilgtspējīgas pilsētmobilitātes plāniem un infrastruktūras uzturēšanu. Komisija norādīja, ka tādās prasības noteikšana ar īstenošanas aktiem, kas liek dalībvalstīm izveidot vienu struktūru projektu būvniecībai un pārvaldībai, pilnībā atbilst Līguma par Eiropas Savienības darbību 170.–172. pantam. Tas bija tāpēc, ka tās darbības joma aptvēra kopīgu interešu projektus, kam ir pārrobežu raksturs, tādējādi pārsniedzot valstu kompetences jomas.

Tomēr par posmu vai mezglu iekļaušanu tīklā visos gadījumos bija jāvienojas ar attiecīgo dalībvalsti. Attiecībā uz dzelzceļa transportu Komisija sniedza sīkāku informāciju par finansējumu, kas 2021.–2027. gadā pieejams, lai atbalstītu dzelzceļa transporta plašāku izmantošanu (papildus Eiropas Investīciju bankas un *InvestEU* nodrošinātajām iespējām varētu tikt darīti pieejami aptuveni 80 miljardi EUR) un iekšzemes ūdensceļu attīstību (kā noteikts Komisijas *NAIADES III* rīcības plānā⁷⁶).

Arī **Renovācijas viļņa stratēģijas** ietvaros veiktā **Ēku energoefektivitātes direktīvas**⁷⁷ pārskatīšana saņēma ievērojamu uzmanību no valstu parlamentiem ar vienu pamatotu atzinumu⁷⁸ un četriem atzinumiem politiskā dialoga ietvaros⁷⁹.

Pamatotā atzinumā viens valsts parlaments apgalvoja, ka mērķus (samazināt ēku siltumnīcefekta gāzu emisijas un galīgo enerģijas patēriņu līdz 2030. gadam un panākt klimatneitralitāti visā ES 2050. gadā) varētu sistemātiskāk un efektīvāk sasniegt dalībvalstu līmenī. Vairākas citas palātas uzsvēra, ka būtu jāņem vērā valsts vai reģionālie apstākļi. Tika pausti aicinājumi ļaut

⁷³ Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti (2022/C 243/04).

⁷⁴ Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par individuāliem mācību kontiem (2022/C 243/03).

⁷⁵ Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par Eiropas pieeju mikroapliecinājumiem mūžizglītībā un nodarbināmībā (2022/C 243/02).

⁷⁶ COM(2021) 324 final.

⁷⁷ COM(2021) 802 final.

⁷⁸ Somijas *Eduskunta*.

⁷⁹ Austrijas *Bundesrat*, Vācijas *Bundesrat*, Čehijas *Senát* un Itālijas *Senato della Repubblica*.

dalībvalstīm noteikt energoefektivitātes klases robežas un noteikt savus ceļus uz klimatneitrālu ēku fondu izveidei saskaņā ar valstu regulējuma nosacījumiem un to īpašajām iezīmēm. Viena palāta arī pieprasīja, lai attiecībā uz ēkām ar vissliktāko energosniegumu tiktu piemērots esošo ēku energorenovācijas princips, un lūdza mainīt ēku energosnieguma aprēķināšanas metodiku.

Savās atbildēs Komisija uzsvēra, ka ēku dekarbonizācija bez efektīviem un koordinētiem centieniem visā ES radītu netaisnīgu sloga sadali un plašāku ietekmi, ko visā ES radītu lielāks enerģijas patēriņš un siltumnīcefekta gāzu samazināšanas izmaksas. Tā norādīja, ka ES ir ļoti svarīga loma tajā, lai nodrošinātu, ka tiesiskais regulējums sasniedz salīdzināmus mērķus un tiek konsekventi īstenots. Komisija uzskata, ka priekšlikumā ir panākts labs līdzsvars starp ES mēroga pasākumiem un valstu politikām pakāpeniskai ēku fondu pārveidošanai ar pietiekamu elastību valsts, reģionālā un vietējā līmenī. Attiecībā uz citiem aspektiem Komisija atgādināja, ka dalībvalstis dažām kultūras mantojuma ēkām var nepiemērot minimālos energosnieguma standartus, taču šādas prasības ir nepieciešamas.

Prioritāte “Mūsu eiropeskā dzīvesziņa”

Prioritātes “Mūsu eiropeskā dzīvesziņa” ietvaros sagatavotie turpmāk minētie trīs uzsvērtie priekšlikumi izraisīja valstu parlamentu ievērojamu interesi.

Komisija saņēma piecus atzinumus⁸⁰ attiecībā uz priekšlikumu **Regulai par instrumentalizācijas situācijām migrācijas un patvēruma jomā**⁸¹, no kuriem lielākā daļa attiecās arī uz **Šengenas Robežu kodeksa pārskatīšanu**⁸². Divas palātas uzsvēra, ka cīņai pret nelegālo migrāciju un kontrabandu ir jābūt ES patvēruma un migrācijas politikas galvenajai prioritātei. Tās arī uzsvēra, ka ir skaidri jānorāda iemesli un procedūras pagaidu aizsardzības pie ES iekšējām robežām kā galējā līdzekļa ieviešanai. Tās uzskata, ka ir svarīgi, lai Komisija, sagatavojot politikas iniciatīvas migrācijas un patvēruma jomā un reaģējot uz migrācijas instrumentalizāciju, uzklausi attiecīgās valstis. Tāpat arī cita palāta pieprasīja skaidri definētus instrumentus un lūdza iekšējās robežkontroles atjaunošanu sasaistīt ar alternatīviem pasākumiem. Ceturtā palāta uzdeva jautājumus par saikni starp Šengenas noteikumiem un pamattiesību jautājumiem un migrācijas plūsmu ierobežošanu.

Komisija savās atbildēs piekrita, ka ir pilnībā jāņem vērā to dalībvalstu viedokļi, kuras skar migrantu instrumentalizācija. Tā norādīja, ka tā ir racionalizējusi spēkā esošos noteikumus, un norādīja uz pastāvošajām garantijām, kas izriet no Eiropas Savienības Tiesas judikatūras. Komisija atkārtoti uzsvēra, ka atbilstīgi ES tiesību aktiem nelikumīgas ieceļošanas, tranzīta vai uzturēšanās veicināšana ir noziedzīgs nodarījums un ka dalībvalstīm ir jāpiemēro attiecīgi sodi. Komisija pauda savu apņemšanos nodrošināt atbilstību garantijām, kas pašlaik paredzētas Šengenas Robežu kodeksā. Tā arī norādīja, ka policijas operatīvā kontrole pierobežas teritorijās ir jāveic samērīgi un ka tai nevajadzētu kļūt par robežkontroli, kas slēpti vai nesamērīgi ietekmētu pārvietošanos pāri robežām.

ES stratēģijas efektīvākai cīņai pret bērnu seksuālu izmantošanu ietvaros Komisija pieņēma priekšlikumu **Regulai par seksuālas vardarbības pret bērniem tiešsaistē apkarošanu**⁸³, par kuru tika saņemti pieci atzinumi⁸⁴. Viena palāta uzskatīja, ka ir svarīgi rast līdzsvaru starp seksuālas vardarbības pret bērniem novēršanu un tiesību uz privātumu aizsardzību, uzsverot, ka ir jāievēro tiesības uz aizsargātu šifrētu saziņu. Līdzīgi arī cita palāta norādīja, ka vārda, saziņas

⁸⁰ Rumānijas *Senat*, Čehijas *Senát*, Čehijas *Poslanecká sněmovna*, Nīderlandes *Eerste Kamer* un Spānijas *Cortes Generales*.

⁸¹ COM(2021) 890 final.

⁸² COM(2021) 891 final.

⁸³ COM(2022) 209 final.

⁸⁴ Čehijas *Poslanecká sněmovna*, Vācijas *Bundesrat*, Nīderlandes *Eerste Kamer*, Portugāles *Assembleia da República* un Spānijas *Cortes Generales*.

un mediju brīvība ir augstākais sociālais labums un ka to aizsargā konstitucionālās tiesības. Tā arī uzsvēra, ka mediju regulējums ir dalībvalstu kompetencē. Cita palāta nosūtīja vairākus jautājumus no vairākām kreisajām politiskajām grupām, norādot būtisku iebildumu pret visas saziņas skenēšanu, kas tiek uzskatīta par nopietnu iejaukšanos privātajā dzīvē.

Savās atbildēs Komisija uzsvēra, ka priekšlikumā ir noteikts, ka atklāšana ir galējais līdzeklis un ka Komisija nevāc un neapstrādās nekādus datus. Pakalpojumu sniedzējiem tiktu uzdots atklāt seksuālu vardarbību pret bērniem tiešsaistē tikai tad, ja pēc riska mazināšanas pasākumu veikšanas joprojām pastāv būtisks risks, ka attiecīgais pakalpojums tiks izmantots seksuālai vardarbībai pret bērniem. Komisija norādīja, ka tās mērķis ir nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp visām attiecīgajām pamattiesībām, vienlaikus līdz minimumam samazināt iejaukšanos lietotāju tiesībās uz privātumu un personas datu aizsardzību. Tika plānoti papildu aizsardzības pasākumi, un nebūtu atļauta informācijas vākšana lietotāju profilēšanai vai nepamatotas informācijas iegūšanai par viņu privāto dzīvi.

Prioritāte “Digitālajam laikmetam gatava Eiropa”

Attiecībā uz prioritārajā jomā “Digitālajam laikmetam gatava Eiropa” sagatavoto priekšlikumu **par darba nosacījumu uzlabošanu platformu darbā**⁸⁵ tika saņemti astoņu palātu⁸⁶ atzinumi (no tiem viens pamatots atzinums un divi atzinumi attiecās arī uz paziņojumu “Labāki darba apstākļi spēcīgākas sociālās Eiropas izveidei”⁸⁷). Pamatotajā atzinumā tika kritizēta pārmērīga iejaukšanās valstu darba tirgos, mazinot sociālo partneru autonomiju, un tika iebilsts pret jēdziena “darba ņēmējs” definīcijas noteikšanu ES līmenī. Lielākā daļa palātu lūdza papildu skaidrojumu par darbības jomu un atšķirību starp kategorijām “patiesi pašnodarbinātais” un “darba ņēmējs”. Tās brīdināja, ka darba ņēmēja statusa piešķiršana platformu darba ņēmējiem varētu izraisīt lielāku strīdu skaitu dalībvalstīs un radīt būtiskas juridiskas un finansiālas problēmas platformu pārvaldītājiem. Turklāt valstu parlamenti brīdināja, ka platformu darba pārmērīga regulēšana varētu palielināt administratīvo slogu platformām un mudināt tās samazināt pakalpojumu pieejamību lietotājiem un nodarbinātības iespējas dažās dalībvalstīs. Viena palāta sniedza labvēlīgu atzinumu un īpaši atziniņgi novērtēja to, ka aizsardzība tiek piemērota pat tad, ja nav darba līguma.

Savās atbildēs Komisija uzsvēra, ka priekšlikumā ir ņemti vērā valstu darba tirgus modeļi un ka tā mērķis ir uzlabot darba apstākļus, izmantojot pareizu platformu darba ņēmēju klasificēšanu, kas ļaus viņiem izmantot spēkā esošās tiesības, kuras viņiem būtu jāsaņem kā darba ņēmējiem. Komisija norādīja, ka patiesi pašnodarbinātie var izmantot brīvību un autonomiju, kas izriet no šī statusa, un ka tā necenšas noteikt ES līmeņa jēdzienu “darba ņēmējs”. Turklāt Komisija uzsvēra, ka skaidri kritēriji nodrošinātu lielāku juridisko noteiktību platformām un to darba ņēmējiem, un platformas varētu pielāgoties jaunajiem noteikumiem un pielāgot tos, nezaudējot savu konkurētspēju ES tirgū.

Prioritāte “Jauns impulss Eiropas demokrātijai”

Par prioritātes “Jauns impulss Eiropas demokrātijai” ietvaros veikto **Direktīvas par noziegumiem pret vidi pārskatīšanu**⁸⁸ tika sniegti pieci atzinumi⁸⁹ (viens no tiem bija pamatots). Viens valsts parlaments uzskatīja, ka priekšlikums ir pretrunā subsidiaritātes

⁸⁵ COM(2021) 762 final.

⁸⁶ Spānijas *Cortes Generales*, Zviedrijas *Riksdag*, Čehijas *Poslanecká sněmovna*, Čehijas *Senát*, Itālijas *Senato della Repubblica*, Rumānijas *Senat*, Itālijas *Camera dei Deputati* un Francijas *Sénat*.

⁸⁷ COM(2021) 761 final.

⁸⁸ COM(2021) 851 final.

⁸⁹ Zviedrijas *Riksdag*, Čehijas *Senát*, Īrijas *Oireachtas* palātas, Vācijas *Bundesrat* un Spānijas *Cortes Generales*.

principam attiecībā uz noteikumiem par papildu sankcijām, jo īpaši pagaidu aizliegumu ieņemt vēlētu vai publisku amatu. Līdzīgi arī cita palāta apgalvoja, ka Līgumi neļauj ieviest jaunus kriminālsodu veidus, kas nepastāv visu dalībvalstu tiesību aktos. Šī palāta arī pieprasīja, lai noziedzīgu nodarījumu definīcijā būtu atstāta iespēja mazāk smagus gadījumus sodīt kā administratīvus pārkāpumus. Tā arī pieprasīja, lai ierosinātie maksimālo brīvības atņemšanas sodu minimālie līmeņi un ierosinātie noilguma termiņi nebūtu pretrunā dalībvalstu kriminālkodeksos noteiktajai sistemātiskajai klasifikācijai. Tika norādīts arī uz dažām neskaidrām definīcijām, kas rada bažas, ka tās varētu padarīt izpildi mazāk efektīvu. Cita palāta atzinīgi novērtēja mērķi nodrošināt iedarbīgas, atturošas un samērīgas sankcijas un sodus par noziegumiem pret vidi, bet uzsvēra būtisko ietekmi uz plānošanas un apstiprināšanas procedūru ilgumu, kas ir pretrunā esošajiem vai, iespējams, jaunajiem paātrināšanas instrumentiem valstu tiesību aktiem vides un atļauju izsniegšanas jomās.

Komisija savās atbildēs paskaidroja, ka tā vadījās pēc vispārīgā principa, kas paredz, ka notiesātie noziedznieki nav uzskatāmi par piemērotiem vēlētiem vai publiskiem, un kas ir daudzu dalībvalstu tiesību sistēmu neatņemama sastāvdaļa. Komisija atsaucās uz Līgumu par Eiropas Savienības darbību, kas ļauj direktīvā noteikt minimālos noteikumus par kriminālsodiem. Attiecībā uz maksimālo brīvības atņemšanas sodu minimālo līmeni ierosinātie līmeņi atspoguļo noziegumu pret vidi smagumu, kas ir sākuši apdraudēt dzīvību uz planētas. Noilguma termiņu ilguma noteikšanā tika ņemts vērā fakts, ka noziegumi pret vidi bieži tiek atklāti tikai ievērojamu laiku pēc to izdarīšanas. Komisija arī norādīja, ka tās priekšlikums neietekmē iespējas paātrināt atļauju piešķiršanas procedūras.

Tāpat kā iepriekšējos gados vairāki valsts parlamenti⁹⁰ analizēja **Komisijas gada darba programmu**⁹¹. Kopumā visos šajos atzinumos tika uzsvērts atbalsts prioritātēm un gaidāmajām Komisijas iniciatīvām. Četras palātas atsaucās uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu ietekmi un aicināja Komisiju izvirzīt šo jautājumu tās darbību centrā.

Savās atbildēs Komisija minēja lielāko jebkad tās pieņemto ierobežojošo pasākumu kopumu, kas vērsts pret Krievijas finanšu sistēmu, tās augsto tehnoloģiju nozarēm un eliti. Tā arī norādīja, ka ES cieši koordinē šos pasākumus ar saviem partneriem un sabiedrotajiem, tostarp NATO, G7, Amerikas Savienotajām Valstīm, Apvienoto Karalisti, Kanādu, Norvēģiju, Dienvidkoreju, Japānu un Austrāliju. Tā arī minēja iniciatīvas, kas tiek īstenotas, lai novērstu ES atkarību no Krievijas fosilā kurināmā, risinātu enerģētikas krīzi un virzītu zaļo pārkārtošanos, kā arī lai turpinātu risināt Covid-19 pandēmijas ekonomiskās un sociālās sekas.

⁹⁰ 2022. gadā atzinumus nosūtīja Horvātijas *Hrvatski Sabor*, Nīderlandes *Tweede Kamer*, Francijas *Sénat*, Lietuvas *Seimas*, Portugāles *Assembleia da República* un 2021. gada beigās vienu nosūtīja Zviedrijas *Riksdag*.

⁹¹ COM(2021) 645 final. Zviedrijas *Riksdag* savā 2021. gada decembra atzinumā atbalstīja sešus Komisijas pamatuzstādījumus un tiesiskuma stiprināšanas, vienotā tirgus un prognozēšanas iniciatīvas. Tas norādīja uz valstu kompetencēm aizsardzības jomā. Turklāt *Riksdag* puda īpašu interesi par *REFIT* un lūdza plašāku informāciju par *REFIT* iniciatīvām. Komisija atbildēja, ka tās tiešsaistē pieejamais *REFIT* rezultātu kopsavilkums sniedz pārskatu par vienkāršošanas iniciatīvām un to statusu, kā arī atsaucās uz platformu "Gatavi nākotnei". Attiecībā uz aizsardzību Komisija norādīja, ka darbs Eiropas aizsardzības politikas izstrādē galvenokārt bija vērsts uz to, lai veidotu ES kopīgas aizsardzības spējas, nodrošinātu ar aizsardzību saistītu ražojumu lielāku sadarbību un nodrošinātu pētniecības izdevumu efektīvāku izmantošanu visā ES.

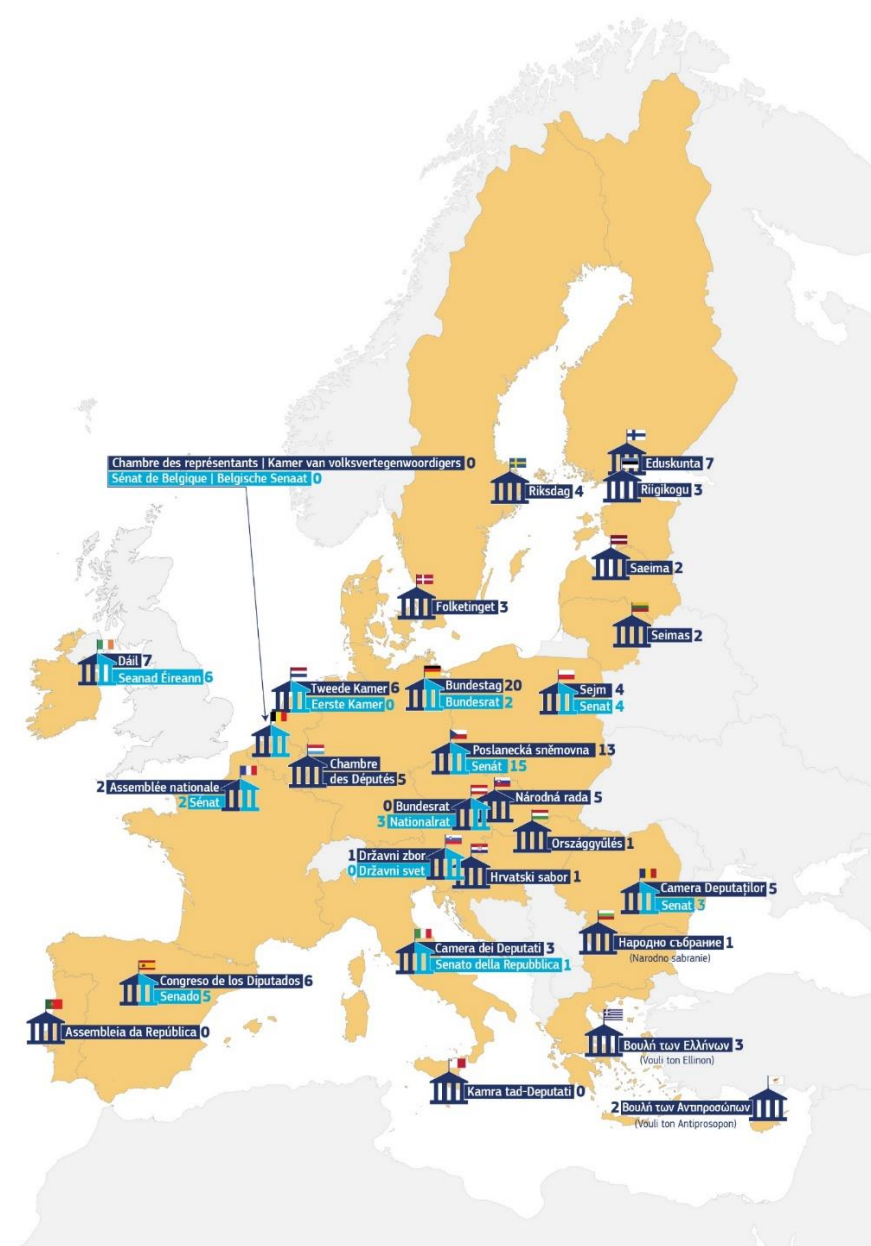
5. KONTAKTI, APMEKLĒJUMI, SANĀKSMES, KONFERENCES UN CITAS AKTIVITĀTES

Komisijas apmeklējumi valstu parlamentos un sanāksmes ar to pārstāvjiem

Mutiskais politiskais dialogs starp Komisiju un valstu parlamentiem ietver dažādus mijiedarbības veidus: Komisijas locekļu apmeklējumus valstu parlamentos, valstu parlamentu delegāciju apmeklējumus Komisijā, Komisijas dalību parlamentu sanāsmēs un konferencēs (tai skaitā COSAC), Komisijas prezentācijas valstu parlamentu pastāvīgajiem pārstāvjiem Briselē, notiekošās diskusijas par Komisijas darba programmām un Eiropas pusgada dialogus.

Komisijas locekļi 2022. gadā piedalījās 147 apmeklējumos valstu parlamentos un sanāsmēs ar to delegācijām, apmeklējot gandrīz visus valstu parlamentus un palātas. Šis skaits ir lielāks nekā trijos iepriekšējos gados (2021. gadā — 130, 2020. gadā — 101 un 2019. gadā — 55). Komisija arī uzņēma arvien lielāku skaitu dažādu valstu parlamentu darbinieku grupu apmeklējumu.

Komisijas locekļu apmeklējumu valstu parlamentos un sanāksmju ar to pārstāvjiem skaits 2022. gadā (kopā pa visām dalībvalstīm: 147)

Parlamentu sanāksmes un konferences

Parlamentu sanāksmēm un konferencēm⁹² 2022. gads ir raksturīgs ar to, ka pēc Covid-19 pandēmijas dēļ noteiktajiem ierobežojumiem tika atkal atsāktās klātienes sanāksmes, un Komisijas locekļi piedalījās:

- Eiropas Savienības parlamentu Eiropas lietu komiteju konferencē (*COSAC*)⁹³,
- Eiropas parlamentārajā nedēļā⁹⁴,
- Eiropola Kopīgajā parlamentārās uzraudzības grupā⁹⁵,
- dažādās parlamentu konferencēs (*IPC*)⁹⁶ un komiteju sanāksmēs (*ICM*)⁹⁷.

Pirmajās kārtējās *COSAC* priekšsēdētāju sanāksmēs, kas 13. un 14. janvārī hibrīdformātā notika Francijas *Sénat*, valstu parlamenti divās darba grupās sāka apspriešanās procesu — vienu par valstu parlamentu lomu ES un otru par Eiropas vērtībām un tiesiskumu.

COSAC LXVII plenārsēdē, kura notika Parīzē 3.–5. martā Krievijas agresijas kara pret Ukrainu laikā, tika apspriestas Francijas prezidentūras prioritātes, Eiropas atveseļošanas plāns, klimata pārmaiņas un enerģētikas pārkārtošana un Konference par Eiropas nākotni, un tās darba kārtībā dominēja debates par Ukrainu. Komisija ar priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas videovēstījumu un Konferences par Eiropas nākotni līdzpriekšsēdētāja vietnieces D. Šuicas programmatisko runu uzsvēra Konferences par Eiropas nākotni kā vēl nepieredzēta demokrātiska eksperimenta nozīmi un valstu parlamentu izšķirošo lomu tajā. Visas delegācijas parakstīja *COSAC* trijotnes sagatavoto paziņojumu par atbalstu Ukrainai, kurā aicināts ievērot visu valstu, tai skaitā Gruzijas un Moldovas, suverenitāti un teritoriālo neaizskaramību.

Priekšsēdētāju sanāksmē, kas notika 10. un 11. jūlijā Čehijas *Senát*, turpinājās diskusijas par karu Ukrainā un ar to saistīto enerģētisko drošību un inflāciju. Tajā īpaša uzmanība tika pievērsta

⁹² Sīkāku informāciju skatīt Eiropas Parlamenta ziņojumā par Eiropas Parlamenta attiecībām ar valstu parlamenti: <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>.

⁹³ *COSAC*, kurā Komisijai ir novērotājas statuss, ir vienīgais parlamentu forums, kas apstiprināts Līgumos, Protokolā Nr.1 par valstu parlamentu lomu ES. Papildu informāciju skatīt vietnē <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conferences/cosac>.

⁹⁴ Eiropas parlamentārā nedēļa pulcē ES, kandidātvalstu un novērotāju valstu parlamentu deputātus, lai apspriestu ekonomikas, budžeta, vides un sociālos jautājumus. 2022. gadā tās nosaukums bija “ES ekonomikas pārvaldība no parlamentārās perspektīvas”, un tā notika 15. un 16. martā ar plenārsesiju, kurā priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena videovēstījumā iepazīstināja ar galveno intervenci, notika plenārsēde par ES pašu resursiem, plenārsēde par Stabilitātes un izaugsmes pakta reformu (kurā komisārs P. Džentiloni sniedza ievadpiezīmes) un augsta līmeņa konference par Atveseļošanas un noturības mehānismu.

⁹⁵ Tās 10. un 11. sanāksme notika 28. februārī Parīzē un 25. oktobrī Briselē. Abās sanāksmēs piedalījās komisāre I. Jūhansone.

⁹⁶ *IPC* par Eiropas Savienības stratēģisko ekonomisko autonomiju, kurā piedalījās komisārs T. Bretons (14. marts); *IPC* par kopējo ārpolitikas un drošības politiku un kopējo drošības un aizsardzības politiku, kurā piedalījās augstais pārstāvis / priekšsēdētājas vietnieks Ž. Borels (5. septembrī); *IPC* par stabilitāti, ekonomikas koordināciju un pārvaldību Eiropas Savienībā, kurā piedalījās priekšsēdētājas izpildvietnieks V. Dombrovskis (11. oktobris).

⁹⁷ *ICM* 2022. gada Starptautiskajā sieviešu dienā “Vērienīga nākotne Eiropas sievietēm pēc Covid-19: garīgā slodze, dzimumu līdztiesība tāl darbā un neapmaksāts aprūpes darbs pēc pandēmijas”, kurā piedalījās priekšsēdētājas vietniece V. Jourova un komisāre H. Dalli (3. marts); *ICM* par Konferences par Eiropas nākotni pirmajiem rezultātiem, kurā piedalījās priekšsēdētāja vietniece D. Šuica (17. maijs); *ICM* par ES paplašināšanās politiku pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā, kurā piedalījās komisārs V. Vārheji (27. jūnijs); *ICM* par to Ukrainas sieviešu tiesībām, kuras bēg no kara, kurā piedalījās komisārs N. Šmits (12. jūlijs); *ICM* par Konferences par Eiropas nākotni secinājumiem un valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā, kurā piedalījās priekšsēdētājas vietniece D. Šuica (26. oktobris); *ICM* par *Eurojust* darbību izvērtēšanu, kurā piedalījās komisārs D. Reinderss (30. novembris). *ICM* par stāvokli tiesiskuma jomā ES, kurā piedalījās komisārs D. Reinderss (1. decembris).

nepieciešamībai stiprināt Eiropas demokrātiju noturību pret ārvalstu iejaukšanos un iekšējiem draudiem un diskusijām par medijiem un demokrātiju ar priekšsēdētājas vietnieci V. Jourovu.

COSAC LXVIII plenārsēdē, kura notika Prāgā 13.–15. novembrī un kurā piedalījās priekšsēdētājas vietiece V. Jourova un vietnieks M. Šefčovičs, notika plašākas ģeopolitiskās debates, kurās galvenā uzmanība tika pievērsta ES stratēģiskajai autonomijai, atbalstam Ukrainai un Rietumbalkānu Eiropas perspektīvai un Austrumu partnerības valstīm. Savā ievada videovēstījumā priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena uzsvēra valstu parlamentu deputātu balsu nozīmi koalīciju veidošanā, lai panāktu pozitīvas pārmaiņas daudzās jomās šajos nemierīgajos laikos.

COSAC 2022. gada otrajā plenārsēdē apstiprināja secinājumus un apsvērumus, atgriežoties pie šīs prakses pēc divu gadu pārtraukuma. Secinājumos tika atzīts, ka *COSAC* delegātu un Eiropas Komisijas locekļu neformālas videokonferences ir lietderīgas, lai nodrošinātu savlaicīgas un detalizētas diskusijas par konkrētām Eiropas iniciatīvām. Trīs šādas viedokļu apmaiņas notika 2022. gadā⁹⁸, visas gada otrajā pusē, jo pirmajā pusē *COSAC* pievērsās diskusiju veikšanai savās darba grupās.

Apsvērumos⁹⁹ atsauca uz divām *COSAC* darba grupām, kas izveidotas Francijas prezidentūras laikā. Darba grupa valstu parlamentu lomas jautājumos izvirzīja vairākus ierosinājumus par subsidiaritātes kontroles sistēmas stiprināšanu un par to agrāku un plašāku iesaisti politikas ciklā. Ierosinātie pasākumi ir šādi: organizēt *ad hoc* parlamentu konferences pirms Komisijas galveno tiesību aktu vai pakešu iesniegšanas, palielināt Komisijas locekļu, Eiropas Parlamenta deputātu vai tās dalībvalsts ministru, kas vada Padomi, līdzdalību *COSAC* darbā un piešķirt valstu parlamentu Eiropas lietu komiteju un *COSAC* priekšsēdētājiem tiesības uzdot Komisijai rakstiskus jautājumus (līdzīgi tiesībām, kādas Eiropas Parlamentam ir saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 230. pantu). Šos ierosinājumus varētu īstenot, izmantojot esošos kanālus politiskā dialoga ar Komisiju ietvaros. Tomēr Līgumi būtu jāreformē citās jomās, piemēram, valstu parlamentiem jāpiešķir netiešas iniciatīvas kolektīvās tiesības, jāsamazina “dzeltenās kartītes” robežvērtība vai jāpagarina pamatoto atzinumu iesniegšanas termiņš¹⁰⁰. Otrā darba grupa ieteica veicināt labāku izpratni par Eiropas vērtību un tiesiskuma jēdzieniem un nodrošināt labāku uzraudzību, arī ar valstu parlamentu starpniecību, attiecībā uz to, kā tie tiek ievēroti.

Komisija savā atbildē¹⁰¹ uz *COSAC* apsvērumiem atkārtoti apliecināja, ka tā ir gatava stiprināt dialogu ar valstu parlamentiem, izmantojot izveidotos saziņas un sadarbības kanālus, lai veicinātu to ieguldījumu Komisijas politikajās un likumdošanas iniciatīvās un atsauksmes par tām.

Dažos *COSAC* darba grupu ierosinājumos atspoguļojās ieteikumi, kas ietverti Konferencēs par Eiropas nākotni 2022. gada 9. maija galīgajā ziņojumā. Tajos bija ieteikts reformēt subsidiaritātes kontroles mehānismu, nodrošināt iespēju valstu parlamentiem (un reģionālajiem parlamentiem ar likumdošanas pilnvarām) ierosināt likumdošanas iniciatīvu Eiropas līmenī un agrākā posmā izveidot saziņu starp Komisiju un valstu parlamentiem.

⁹⁸ Proti, 6. oktobrī kopā ar priekšsēdētājas vietnieci M. Vestageri par Vienotā tirgus ārkārtējā stāvokļa instrumentu, 27. oktobrī kopā ar priekšsēdētājas vietnieci V. Jourovu par gada ziņojumu par tiesiskumu un Mediju brīvības aktu un 24. novembrī kopā ar priekšsēdētājas vietnieku M. Šefčoviču par ES un Apvienotās Karalistes attiecībām, jo īpaši saistībā ar Protokolu par Ziemeļīriju.

⁹⁹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2022.475.01.0001.01.ENG

¹⁰⁰ Pašreiz spēkā esošās robežvērtības skatīt 51. zemsvītras piezīmē.

¹⁰¹ <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88625192f0186270a85610010/Letter%20from%20VP%20Sefcovic.pdf> un <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88625192f0186270b8cca0011/Annex%20-%20Reply%20to%20the%20LXVIII%20COSAC%20Contribution.pdf> (pieejami tikai angļu valodā).

Somijas *Eduskunta* 2022. gadā 12. un 13. oktobrī organizēja pirmo Pasaules nākotnes komiteju samitu¹⁰², lai atklātu jaunu parlamentu sadarbības forumu diskusijām par nākotnes politiku¹⁰³. Vienā no Parlamentu savienības (*IPU*) 2022. gada globālā parlamentu ziņojuma parlamentiem ieteikumiem bija ieteikts kļūt uz nākotni vērstiem un organizēt publiskas debates par nākotni¹⁰⁴.

2022. gadā parlamentu forumos valstu parlamenti pievērsās: i) ģeopolitiskajai situācijai un kara radītajām problēmām un nepieciešamībai palielināt Eiropas demokrātijas noturību un ii) padziļinātam pašizvērtējumam par savu lomu Eiropas lēmumu pieņemšanā *COSAC* darba grupās un Konferencēs par Eiropas nākotni procesā. Turklāt tika izveidots jauns globāls forums parlamentu dialogam par nākotnes politiku, radot iespēju valstu parlamentiem ES attīstīt prognozēšanas spējas un kļūt proaktīviem jautājumos, kas ir izšķiroši nākotnei.

6. REĢIONĀLO PARLAMENTU LOMA

Reģionālie parlamenti netieši veicina Komisijas attiecības ar valstu parlamentiem. Kā paredzēts Protokolā Nr. 2, veicot ES tiesību aktu projektu subsidiaritātes pārbaudi nolūkā izdot pamatotus atzinumus, katras valsts parlaments vajadzības gadījumā varēs apspriesties ar reģionālajiem parlamentiem, kuriem ir likumdošanas pilnvaras.

Reģionālo parlamentu deputāti ir pārstāvēti arī Reģionu komitejā, kura veic uzraudzību, izmantojot subsidiaritātes uzraudzības tīklu un savu tiešsaistes platformu, kas izstrādāta, lai sniegtu atbalstu reģionālo parlamentu ar likumdošanas pilnvarām dalībai agrīnās brīdināšanas mehānismā par subsidiaritāti (*REGPEX*)¹⁰⁵. Reģionu komiteja, izmantojot *RegHub* tīklu, arī piedalās platformā “Gatavi nākotnei”, kas palīdz Komisijai vienkāršot ES tiesību aktus un samazināt slogu tās labāka regulējuma darba ietvaros¹⁰⁶.

Kaut arī Līgumos nav skaidri paredzēta tieša Komisijas un reģionālo parlamentu mijiedarbība, Komisija ņem vērā to sniegtos apsvērumus un atbild uz tiem. Arvien vairāk reģionālo parlamentu¹⁰⁷ iesniedza arvien vairāk rezolūciju tieši Komisijai: 2022. gadā — 74 rezolūcijas, 2021. gadā — 50 rezolūcijas un 2020. gadā — 33 rezolūcijas. Tās attiecās uz dažādiem tematiem un iniciatīvām, piemēram, kohēzijas politiku un reģionāliem jautājumiem, Konferenci par Eiropas nākotni, Krievijas agresijas karu pret Ukrainu un cilvēktiesībām. Daži apsvērumi bija

¹⁰² <https://www.eduskunta.fi/EN/valiokunnat/tulevaisuusvaliokunta/Pages/The-World-Summit-of-the-Committees-of-the-Future.aspx>

¹⁰³ Tika apspriesti tādi temati kā tehnoloģiju nozīme videi draudzīgākas un vienlīdzīgākas attīstības panākšanā, nepieciešamība pēc starptautiska regulējuma digitālās uzņēmējdarbības un algoritmu izmantošanas jomā un parlamentu sadarbības nozīme proaktīvā lēmumu pieņemšanā.

¹⁰⁴ <https://www.ipu.org/impact/democracy-and-strong-parliaments/global-parliamentary-report/global-parliamentary-report-2022-public-engagement-in-work-parliament>

¹⁰⁵ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>. Sīkāku informāciju par Reģionu komitejas subsidiaritātes kontroles pasākumiem skatīt 2.4. iedaļā.

¹⁰⁶ Sīkāku informāciju par “Gatavi nākotnei” un *RegHub* skatīt 2.1. un 2.4. iedaļā.

¹⁰⁷ Šādi reģionālie parlamenti: Flandrijas, Valonijas, Briseles galvaspilsētas reģiona un Beļģijas vāciski runājošās kopienas (Beļģija); Bavārijas, Tīringenes un Bādenes-Virtembergas (Vācija); Baleāru salu, Baskuzemes, Estremaduras un Navarras (Spānija); Emīlijas-Romanjas un *Valle d'Aosta* (Itālija); Augšaustrijas (Austrija); Priekškarpatu (Polija) un: Starpreģionālā parlamentu padome [Zāras un Reinzeme-Pfalcas (Vācija); Lielā austrumu reģiona (Francija); Luksemburgas (Luksemburga); Valonijas, Valonijas-Briseles federācijas un Beļģijas vāciski runājošās kopienas (Beļģija)]. Bavārijas reģionālais parlaments sagatavoja vairāk nekā 50 % no šīm rezolūcijām (37). Citi īpaši aktīvi reģionālie parlamenti bija Baleāru salu (11 rezolūcijas), Baskuzemes (6 rezolūcijas) un Tīringenes (4 rezolūcijas).

vērsti uz konkrētiem Komisijas paziņojumiem¹⁰⁸ un tiesību aktu paketēm vai priekšlikumiem¹⁰⁹, no kuriem piecos bija paustas bažas par subsidiaritāti¹¹⁰. Papildus atzinumiem reģionālie parlamenti piedalījās Komisijas rīkotajās sabiedriskajās apspriešanās, lai gan šo kanālu līdz šim ir aktīvi izmantojis tikai viens reģionālais parlaments, kas iesniedza atbildes vairākās Komisijas sāktajās sabiedriskajās apspriešanās¹¹¹. Viens reģionālais parlaments izmantoja citu kanālu, iesniedzot sešus atzinumus ar valsts parlamenta starpniecību¹¹². Papildus rakstiskai viedokļu apmaiņai Komisijas locekļi arī rīkoja sanāksmes ar reģionālajiem parlamentiem¹¹³.

7. SECINĀJUMS

Kopumā salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem bija maz izmaiņu attiecībā uz subsidiaritātes un proporcionalitātes principu ievērošanas uzraudzību, ko valstu parlamenti veic, lai nodrošinātu, ka ES rīkojas vienīgi tad, kad tas ir nepieciešams, un tikai tādā apmērā, kādā nepieciešams, un to attiecībās ar Komisiju aktīva rakstiska un mutiska dialoga ietvaros.

Piemēram, kopējais atzinumu (tai skaitā pamatoto atzinumu) skaits saglabājās stabils (salīdzinājumā ar 2021. gadu, kad tika saņemti 360 atzinumi, 2022. gadā tika saņemti 355 atzinumi), kā arī atzinumu skaits dažādos valstu parlamentos joprojām ievērojami atšķīrās. Desmit aktīvāko palātu sniegto atzinumu skaits veidoja tādu pašu atzinumu procentuālo daļu kā 2021. gadā (79 %), savukārt to palātu skaits, kas sniedza atzinumus, palielinājās par vienu palātu. Vispārīgi runājot, valstu parlamenti, kas parasti pievēršas priekšlikumu atbilstības subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem pārbaudei, turpināja to darīt arī 2022. gadā. Kopumā valstu

¹⁰⁸ “Par Eiropas universitāšu stratēģiju” (COM(2022) 16 final), “Ilgtspējīgi oglekļa aprites cikli” (COM(2021) 800 final), “Jaunais ES pilsētmobilitātes satvars” (COM(2021) 811 final), “Plāns *REPowerEU*” (COM(2022) 230 final), “Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā 2022. gads” (COM(2022) 234 final), “ES saules enerģijas stratēģija” (COM(2022) 221 final), “Eiropas pilsoņu iniciatīva *Minority SafePack*” — viens miljons parakstu daudzveidībai Eiropā”.

¹⁰⁹ Par politiskās reklāmas pārredzamību (COM(2021) 731 final), par antisemitisma apkarošanu (COM(2021) 615 final), par sadarbību augstākās izglītības jomā Eiropā (COM(2022) 17 final), par Eiropas transporta tīkla attīstību (COM(2021) 812 final), par policijas operatīvo sadarbību (COM(2021) 780 final), par rūpnieciskajām emisijām un atkritumu poligoniem (COM(2022) 156 final), par seksuālas vardarbības pret bērniem novēršanu un apkarošanu (COM(2022) 209 final), par augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu lietošanu (COM(2022) 305 final), Eiropas Mediju brīvības akts (COM(2022) 457 final), par koordinētu Savienības pieeju kritiskās infrastruktūras noturības stiprināšanai (COM(2022) 551 final).

¹¹⁰ Bavārijas reģionālais parlaments attiecībā uz priekšlikumu Padomes direktīvai par to, kā tiesības balsot un kandidēt pašvaldību vēlēšanās izmanto Savienības pilsoņi (COM(2021) 733 final), priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par vides krimināltiesisko aizsardzību (COM(2021) 851 final) un priekšlikumu Padomes direktīvai, ar ko paredz noteikumus par atvieglojumu tādu stimulu samazināšanai, kas sekmē parādsaistību uzņemšanos, un par procentu atskaitāmības ierobežošanu uzņēmumu ienākuma nodokļa vajadzībām (COM(2022) 216 final) un priekšlikumu Eiropas Mediju brīvības aktam (COM(2022) 457 final), par šo arī Tīringenes reģionālais parlaments.

¹¹¹ Bavārijas reģionālais parlaments iesniedza apsvērumus vairāk nekā 20 sabiedriskajās apspriešanās par iniciatīvām dažādās politikas jomās.

¹¹² Flandrijas parlaments iesniedza atzinumus attiecībā uz “LGBTIK līdztiesības stratēģiju 2020.–2025. gadam” (COM(2020) 698 final), priekšlikumu regulai par *Eurojust* vāktajiem pierādījumiem, kas saistīti ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci un kara noziegumiem, paziņojumu “2022. gada Eiropas pusgads — Pavasara pakete” (COM(2022) 600 final) un trīs pašiniciatīvas atzinumus attiecībā uz: referendumiem Ukrainā, Maša Amini nāvi un cilvēktiesību situāciju Irānā, kā arī humanitāro krīzi Āfrikas ragā. Saskaņā ar Līgumiem pievienoto 51. deklarāciju Flandrijas parlaments ir Beļģijas valsts parlamentārās sistēmas sastāvdaļa. Saskaņā ar 2017. gada sadarbības nolīgumu starp Beļģijas valsts un reģionālajiem parlamenti reģionālo parlamentu atzinumus nosūta ar Parlamentāro asambleju Priekšsēdētāju konferences sekretariāta starpniecību, adresējot tos Beļģijas *Sénat/Senaat*. Tāpēc Komisija tos reģistrēja kā Beļģijas *Sénat/Senaat* atzinumus un atbildēja ar tā starpniecību.

¹¹³ Komisārs O. Vārheji 2022. gadā tikās ar Flandrijas reģionālo parlamentu (Beļģijā 2022. gada 11. maijā), lai apmainītos ar viedokļiem par ES kaimiņattiecību un paplašināšanās politiku.

parlamentu savos atzinumos vairāk pievērsās priekšlikumiem, uz kuriem attiecas subsidiaritātes kontrole, nevis uz paziņojumiem vai pašiniciatīvas atzinumiem, — tendence, kas raksturīga jau gadiem ilgi Komisijas pilnvaru laikam, kurā tiek sagatavots liels skaits tiesību aktu priekšlikumu. Līdzdalības līmenis sabiedriskajās apspriešanās joprojām bija nenozīmīgs.

Attiecībā uz 2022. gada norisēm, kas saistītas ar subsidiaritātes ieviešanas kontroli, var izdarīt šādus būtiskus secinājumus.

- Valstu parlamenti visvairāk pamatoto atzinumu sniedza attiecībā uz Eiropas Parlamenta tiesību akta priekšlikumu par Eiropas Savienības vēlēšanu likuma reformēšanu. Kopš 2017. gada par nevienu atsevišķu priekšlikumu nav saņemts tik daudz pamatoto atzinumu (pieci), kam ir tik daudz balsu (astoņas), tomēr šis skaits joprojām ir krietni zem robežvērtības (“dzeltenās kartītes”), kuru sasniegšana leģislatīvā akta projekts ir obligāti jāpārskata.
- Kopumā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu 2022. gadā to pamatoto atzinumu skaits (32), kuros apgalvots, ka nav ievērots subsidiaritātes princips, ir divkārtšajies. Lai gan šis skaits joprojām bija ievērojami zemāks par iepriekšējo augstāko līmeni, šāds pieaugums kopš 2016. gada nebija noticis. Tomēr vairāki no tiem nebija pamatoti ar skaidrām kritiskām piezīmēm par subsidiaritātes pārkāpumu, bet gan ar to, ka nav analizēti valsts apstākļi.
- Vairāk nekā 40 % pamatoto atzinumu iesniedza viens valsts parlaments — Zviedrijas *Riksdag*. Šis lielais procents jau bija sasniegts pagātnē, bet ne pēdējos gados.

Salīdzinot ar diviem iepriekšējiem Komisijas pilnvaru termiņiem, Urzulas fon der Leienas komisijas pirmajos trīs gados ir nepārprotami samazinājies atzinumu kopējais skaits un to pamatoto atzinumu skaits, kuros valstu parlamenti pauž bažas par subsidiaritāti.

Attiecībās starp Komisiju un reģionālajiem parlamenti 2022. gadā ievērojami palielinājās reģionālo parlamentu sniegto atzinumu skaits (72) salīdzinājumā ar iepriekšējiem diviem gadiem (2021. gadā — 50 un 2020. gadā — 33), kas bija galvenokārt tāpēc, ka aktīvi darbojās ļoti neliels skaits reģionālo parlamentu.

Lai gan 2022. gadā Covid-19 ierobežojumi tika atcelti un lielākā daļa sanāksmju atkal notika klātienē, praktisku iemeslu dēļ konkrētiem pasākumiem, piemēram, *COSAC* priekšsēdētāju ārkārtas sanāksmēm ar Komisijas locekļiem, tika saglabāti virtuālie formāti.

Valstu parlamenti 2022. gadā ierosināja veidus, kā palielināt to ietekmi ES, izmantojot agrāku un plašāku to iesaisti politikas ciklā. Šie ierosinājumi tika iekļauti *COSAC* īpašās darba grupas secinājumos un plenārsēdes apsvērumos¹¹⁴, un tie tika atspoguļoti arī Konferencēs par Eiropas nākotni galīgajā ziņojumā. Lai gan saistībā ar dažiem ierosinājumiem būtu nepieciešamas izmaiņas Līgumā, Komisija atkārtoti apliecināja, ka tā ir gatava stiprināt dialogu ar valstu parlamenti, izmantojot izveidotos saziņas un sadarbības kanālus, lai veicinātu to ieguldījumu Komisijas politiskajās un likumdošanas iniciatīvās un atsauksmes par tām.

¹¹⁴ *COSAC* apsvērumus un Komisijas atbildi sk. 99. un 101. zemsvītras piezīmē.